

HUNGARIA BIZTOSÍTÓ-BAN POZSONYBAN.

Miután a „HUNGARIA” czimű biztosítobank alapító bizottmányához a társaság alapszabályainak végleges hatósági helybenhagyása f. 1864. évi május 28-án 23,255. sz. a. beérkezett és a működés megkezdéséhez alapszabályilag megkivántató részvény mennyiség immár elhelyeztetett: a f. 1864. évi július 3-án e végből tartott ülésben a társaság megalakultnak nyilvánított, s az alapszabályok 137. §-a értelmében az igazgatótanács következőleg lón megválasztva:

ELNÖK: Walterskirchen György Vilmos, báró, ö es. kir. apostoli felsége tükös tanácsosa és kamarása.

ALELNÖK: Samarjay Károly, jogtudor, köz- és váltóüggyvéd.

Dr. Czilhert Róbert, földbirt. és a gazdasági egyesület elnöke.

Degenfeld-Schonburg Adolf, gróf, kamarás.

Pappenheim C. W., bankár.

Sommaruga Lipót, báró, megválasztottak továbbá a

központi választmány tagjaiul:

Harkai Schiller Károly, jogtudor.

Kohányi Mihály.

kik az aláírást együtt teljesítik, mi a közvetlenül bekövelkező üzemeltetési utalással ezennel köztudomásra juttatik.

Pozsony, 1864. évi július 4-én.

894—(1)

Földes Gyula, a pozsonyi gazdasági egyesület titkára.

Linzbach János.

Spitzer S. L.

Szlubek Gusztáv.

Jogtanácsosul:

Schäzler Károly, köz- és váltóüggyvéd.

Az igazgatótanácsba pedig:

I. igazgatónak: **Spyers Duran J. K.,** belga consul.

II. igazgatónak: **Burger F. D.,**

Az igazgatótanács meghagyásából az igazgatóság:

Speyers Duran János. Burger F. D.

Pest, július 24-én 1864.

Előzetési feltételek 1864-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft. Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupan Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk illetőleg, 1863. november 1-től kezdve: Egy, négyezer hasáboztó petti sor ára, vagy annak részével együtt hat háromsor- vagy többszöri ígatásnál csak 7 kba számítatik. — Különböző névű kiadó-hivataltok számára hirdetések elfogadók, Hamburg és Altonában: Hasenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Mollin és Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelik Alajos. — és Pesten: a Kereszt-gazdasági ügynökség is. József-tér, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 ujkr.

Régi magyarok régi arczképei.

XV. Földváry Miklós ezredes 1646.

Földváry Miklós, — kinek itt arczképét közöljük — a körirat szerint 1646-ban a magyarok és horvátok kir. ezredese volt. Mielőtt róla kevés adatainkat elmondanók, úgy hiszszük, nem lesz érdektelen előzményül a honvédelem történetéből némi vázlatot előrebocsátanunk.

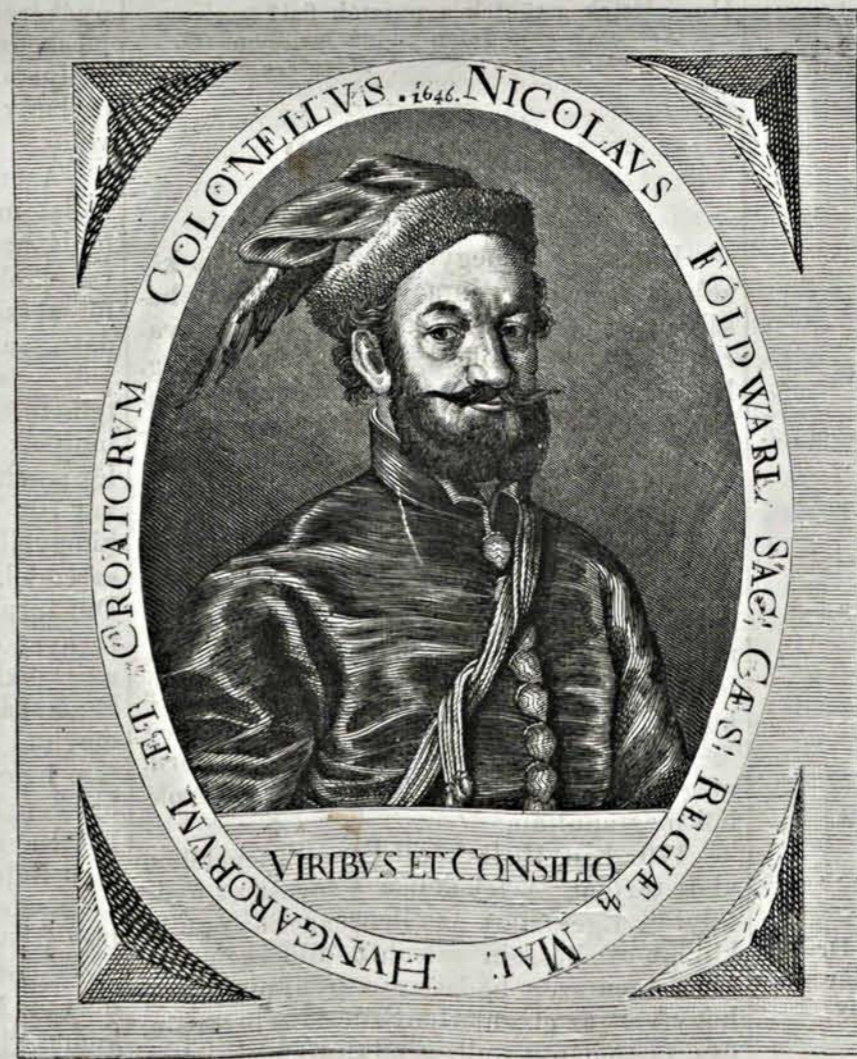
A mohácsi vészre virradt viszontagságos korszak, melyben a nemzetnek egyrésztől a török növekedő hatalmával, másrésztől az idegen kormánytanácsosok ármánya és erőszaka ellen kellett küzdenie, a honvédelem előbbi alkotmányos rendszerét tetemesen meggyöngyítvén, a nemesi fölkelőseregek és banderiumok mellett az állandó katonaság eszméjét sietteté megérelelni. Első fokozata ezen eszme megtestesítésének a zsoldos katonák felállítását volt. Már I. Ferdinánd trónlelépte után, ki az átadott várakba német zsoldosok behelyezésével kezdte meg e téren intézkedéseit, az 1528. évi országgyűlés e részben az alapról is gondoskodott, minden jobbágytelekre ket forint adót róván, melyből minden husz telek után egy állandó lovas díjaztatnék. — Ezen adó iránti intézkedés utóbb majdnem minden országgyűlésen tárgyalás alá került. Mindez annál inkább szükségesnek látszott, mert a török évről-évre szaporította foglalásait. Ezen nézetből kiindulva írta az állami ügyekben jártas főpap — Veráncz, — már 1550-ben, hogy „az ellenség visszatartására és Magyarország helyreállítására nézve, zsoldos katonára van szükség; és pedig olyanra — ugymond — ki gyermekkorától fogva megedzetett, ki életét harcra szánta, s az ütközetre siet, ki kényelem, polgári ügyek, s a nő keble után nem sovárogo.” Azonban az eddigi rendelkezések alapján támadt zsoldos katonaság szervezete távol volt még az állandó ezredek rendszerétől, és inkább csak a nagy fontosságú végvárak őrsé-

gére volt számítva. Állandó ezredek adataink szerint a XVII. század előtt még Németországban (értjük az ugynevezett római német birodalmat, melynek romjain Ausztria emelkedett) sem alakultak. Csak II. és III. Ferdinánd korában kezdtek egy-két állandó ezredet állítani, milyen volt például 1632-ből a Mansfeld és 1647-ből a Stahremberg gyalog ezred. Magyarországban az állandó ezredek állítása I. Leopold király alatt vette kezdetét. A huszár-ezredek közül első volt gr.

felhasználtattak. A XVII. században, az állandó ezredek felállítását megelőzően, tudjuk, az ország a kapcsolatos részekkel együtt hat kapitányságra volt felosztva, u. m. a kassai, újvári, győri, kanizsai, tót- és horvátországi kapitányságokra, melyek legkevesebb hét, és legtöbb, ha 17 vár fölött rendelkeztek. Ezek őrségének egyrészt kellett a zsoldos seregek képeznie.

1641-ben Eszterházy Miklós nádornak egy előterjesztése szerint 88 végvárban összesen 5000 magyar és horvát, 150 német lovas; 7400 magyar és 2680 német gyalognok, összesen 15,230 örkatónának kellett szabály szerint lenni. E tömeg, mint az magából érthető, az akkori hadi-szabályzat szerint volt szervezve; tizedekre, századokra, osztályokra stb. felosztva. Tiszteik szintén fokozatos rangban állottak. — A hadnagy a gyalogságnál vajda címet viselt; és fölötté meg voltak — mint jelenleg — a tiszti fokozatok egész az ezredességig. Ily zsoldos seregnél, mely magyarok és horvátokból állott, volt Földváry Miklós ezredes.

Mig Földváry Miklós ezen, akkor még inkább diszes tiszti fokozatra felvergődött, nemcsak korának bizonyosan fél-századát haladta meg, mint erről csak arczára vetett egy pillantás sem hagy kétkedni, de bizonyosan nem csekély érdemeinek is kellett lennie; sőt erre nézve személyes vitézi jeles tulajdonai szolgálhattak legbiztosabb alapul. Ősei közé számítá azon Földváry Gábort, kit mint Komárom várában gyalogőrségi vajdát ismer a krónika. Atyja, — mint egy családörténeti forrás állítja, — Földváry Vince volt. — Miklós a katonai pályára lépén, a XVII. század első felében dülő temérek harcz és háboruban elég alkalmat lelt magát kitüntetni és érdemeit szerezni; és miután már ezredességre emelkedett, a hadi

FÖLDVÁRY MIKLÓS.

Czobor Ádámé 1688-ban, Deák Pálé 1696-ban gróf Forgách Simoné 1702-ben, a gyalogok közül Bagossy Pálé szintén 1702. évben felállítva. A zsoldos sereg tartása tehát azelőtt főleg a végvárak őrségére szorított, melyek azonban mezei (hadi) táborozásra is

sitik, mint az előbbi két rendbeli hadat, gyors menetekben visszahúzódott Komárom falai alá.

Ime ezt eszközlé a kölesdi harc. Igy szabadula meg a dunántuli kuruczság a veszedelemtől.

A hős Béri Balogh Ádámot a fejedelem kölesdi nagy diadalért dandártábornokká nevezé ki. s emlékül azon gyönyörű s drága diszkarddal ajándékozta meg, a melyet ő XIV-ik Lajos francia királytól kapott volt az ónodi országgyűlés alkalmára, 1707-ben. És e karddal Balogh Ádám még sok fényes harcot vivott, mig nem 1710 végén sok szerencsétlenség után elfogatván, midőn Rákócziól elállani sem nagy ígéretekre, sem fenyegetésekre nem akart, Pesten feje vétetett. De a remek domborvésetekkel di-

rajta járjon, s kifeszített kötélén a levegőben most üritgeti poharát közöttünk Blondin, a pesti közönség egészségre. De ha bálmatot keltenek is a merész mutatványok, csak újra élénk emlékezetbe hozzák Batty Tamást, ki a legvakmerőbb képét ujtja meg a földön, a hol emberek és vadak sértetlen megfértek egymással; barlangjában keresi föl az állatok királyát, az oroszlánt, hogy megmutassa, mikép a teremtés ura mégis az ember.

A merész állatszeldítő jelenleg Hamburgban tartja mutatványait, melyekből midőn egy jelenetet képünkön bemutatunk, annak egyuttal leírását is adjuk.

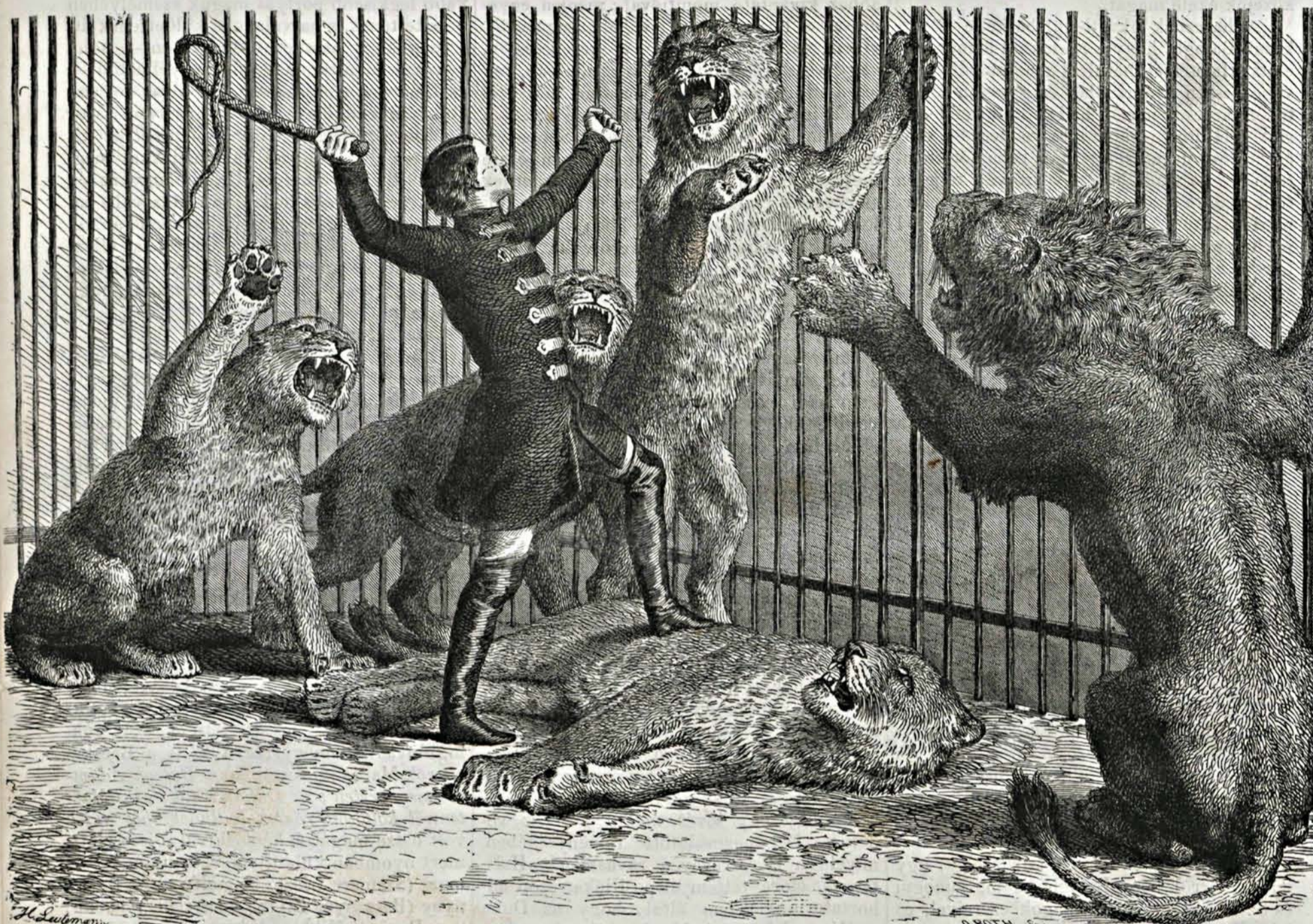
Alig végződnek be a cirzkusi előadások, ke-rekoken nyugvó nagy vasketrecz gördül a cirzkus közepére, s benne öt oroszlán, melyek a ketreczet elfedő deszkák leszedése után nyugalmukból föl-verte, s a világosság által elvakulva, ásitozva kezdenek nyújtózkodni. Nem hosszú sörényű vén

lábaihoz borul, fejét annak keblére hajtva. Egy gyöngéd simogatás minden jutalma.

De rögtön megváltozik a jelenet. Batty föl-ugorva ismét üldözi vadait, melyek egymást törve marva menekülnek a folyvást fenyegető korbács elől. A nőstény oroszlán ismét különválik, a midőn Batty gyorsan nála terem, s fejét a vadnak torkába rejti; de az oroszlán nem harapja el.

Majd a ketrecz egyik oldalán egyedül áll a mester, míg oroszlánai a másik oldalon mind együtt vannak; lábának egy dobbanására felé ugrik egyik nőstény oroszlán, hanem a helyett, hogy szíjjelszaggatná, feje fölött rohan el. Ugyan-ezt teszi egy himoroszlán is, melyet, ha talán moz-dulni nem akarna, kívülől egy hatalmas rúd éke-senszóló nyelve beszél reá. — S e műtét sokszor ismétlődik egymásután.

Ezután ismét a vadak kergetése kezdődik. Most a sörényes himoroszlán áll külön, míg a többiek ordítva, bőgve kapkodnak körmeikkel feljök hátat fordító urokra. Batty ezalatt a him-

Batty és oroszlánai a ketreczben.

szített, s pompás aczélu kardot — kölesdi győzelme emléket — utóda maig is kegye-lettel őrzik. A drága ereklye, mely egyike a hazánkban létező legszebb kardoknak, jelen-leg Balogh Ádám leányági unokája, t. Forster Zsigmond ur birtokában van, Tolnamegyében Zombán. — Rajzát e lapokban szivesen vennék. . .

Ez a kölesdi harc rövid története.

Thaly Kálmán.

Batty és oroszlánai.

Furcsa nevezetességek látogatják mostanában a magyar fővárost. Egylábu táncosok letjenek a szinpadokon, el akarván hitetni az emberekkel, hogy napjainkban már láb nélkül táncolni, nyelv nélkül beszélni, fej nélkül gondolkozni is lehet. — Egy másik nevezetességné kicsiny a föld, hogy

oroszlánok ezek, mert közülök még egyik sincs egészen kifejldve; de annál sziljabbak, mert bennök a vén oroszlán lomhaságának semmi nyoma. Mielőtt az előadás kezdődne, a ketreczbe fűrészpont szórnak az elsikamlás kikerülése vé-gett; aztán megnyitják a vaskalozka kis előter-mének ajtaját, s csak ekkor jelenik meg a közön-ség előtt Batty.

Öltözeté testhez álló nadrág, s arany pasza-mántos fekete felöltöny, csizmái térdig érnek; ke-zében hatalmas, nilusi ló bőréből készült korbács van, mely a vadak ellen leghatásosabb varázs pálc-zája. Villámgyorsan ugrik a vadállatok közé, s korbácsát megsuhintva üzi oroszlánait a ketrecz majd egyik másik zugába. Az oroszlánok ordítva emelik reá éles lörmeiket, s a nézők ajkain állál a lehelet.

Most egy nőstény oroszlán kivételével mind egy szögletbe szorítja őket a mester, aztán egész kényelemmel a külön fekvő oroszlánra terül; majd lábával egyet toppan, mire kedvetlenül, de mégis engedelmesen, kiválik ismét egy oroszlán, s Batty

oro-zslánnal bajlódik, a mely már koránál fogva is nem igen hajlandó az engedelmességre, s csak ne-hezen akarja megérteni, hogy két hátulso lábára kell állnia. Végre fogvicsorgatva mégis fölemeli két első lábát, s velök a vasrácshoz támaszkodva nyugton marad, mire Batty egy másikhoz fordul, s azt is hasonló műtetre kényyszeríti. Képünk az előadásból e jelenetet ábrázolja.

A mint a vadak, urok korbácsától üzve még egyszer körüljárják a ketreczet, Batty kívülől keskeny szirthasadék, s csak azután nyílik mindig tágasab-bá. — Áthaladva a kisdud fa-lun, szürke meztelenségben áll előttünk a két old-alkt emelkedő Szár- vagy Zár-hegység függő sziklafalainak a bérceinek tömkelege, egyes vil-lámcsapások nyomaikat hátramaradt szines vona-lokkal, levált kődarabok elhagyott fészkekből itt-ott kivörösölő agyagfoltokkal zománcozva.

A mily nevezetes helyet foglal el a termé-szeti ritkaságok sorában Aggtelek Baradjája a 6

szeme fehérének a pupillán fölül is ki kell látszani a felső szemhéj alól. De e nézet alig fogadható el, mert egyszerre mind az ötre alig vehet éles pil-lantást; vagy mi történnék akkor, midőn a vadnak hátat fordít? Azért a rendkívüli személyes bátorság s a korbács együtt azon varázserő, mely lehetővé teszi a kimagyarázhatatlant; ezen kívül szükséges még az állatok természetének finom ismerése is, hogy soha át ne lépje azon korlátot, mely túlingerlésök által életébe kerülne.

De nem minden oroszlánnal lehetne ily játékot üzni. Hogy fiatal vadak könnyen szelidíthetők és tanulékonnyak is, tudva van; de az állatszeldítőnek épen az a főfel-adata, hogy meg tudja határozni, föl tudja ismerni azon időpontot, a meddig feljök közeledni lehet. Battynek még különös szerencséje, hogy egyik nőstény oroszlánra egészen vak, a mit természetesen nem igen híresztel; mutatványainál épen ez engedelmes állapot a főse-repívó. — Ez hihetőleg még sok-káig engedelmes is marad; de hogy a többi, különösen a hímek, mikor mondják föl a szolgálatot, bizonytalan. — A himoroszlán, ha erejében kifejlik, társat sem tűr maga mellett; annál kevésbbé fogja magát nősténye előtt egy ember által megaláztatni engedni, s hihető, hogy a mint a párzás elő-jeleit mesterök észreveszi, azonnal csak közönséges állatseregleti mu-togatásra fogja őket használni.

A mi Batty Tamás életörté-netét illeti, az elég kalandteljes, s minthogy sok hihetőleg is ca-tolnak hozzá az emberek, nehéz róla kitudni a valót. Annyi bizonyos, hogy irlandi származású, s előbb szenvedélyes oroszlánvadász volt, mely kedvtelése betöltésére két társával egész Nyugat-Afrikát bebarangolta. — A mint egyszer

szakmányul ejtett holt és élő oroszlánjaival Free-townba érkezett, egy úzérrel találkozott, ki tőle fiatal oroszlánait fele nyereségre kérte, hogy azo-kat betanítva Afrika nagyobb városaiban mutogassa. A mint fél év múlva társával Oranban találkoztak, úgy találta, hogy sokkal könnyebb és jövedel-mesebb, oroszlánokat tanít-gatni, mint velök küzdeni a sivatagban, s attól a percztől az oroszlánvadászból oroszlánzeldítő lett. Különbben a mily vad, a mily szilaj az oroszlánok ketreczében, épen oly szelid és jámbor ember az életben.

A szádéli völgy.

(alaprajzzal és 9 képpel).

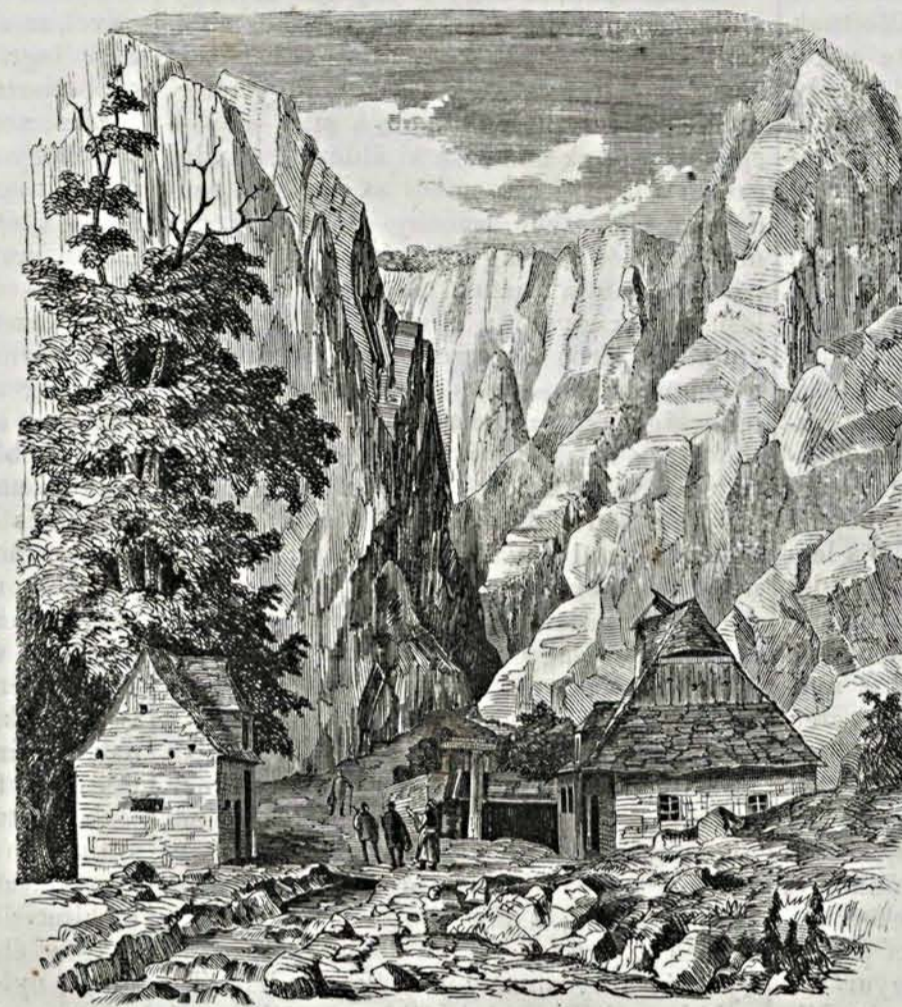
A bájos kis Tornamegyé-ben, a kassa-roznyói posta-uton haladó utas, ha Udvar-noki helységből az országut-ról észak felé eltér, Szádéli helységet találja, két ösze-nező sziklafok tövében, melyek, ugylátszik, mintha a föld fejlődése idejében egy tagból váltak volna kétfelé. A falu, sűrű diófaival, természetes sánczolatot és kaput látszik képezni a mögötte nyíló vad-regényes szádéli völgy be-meneténél.

E völgy egy óra járásnyi-nál hosszabb vonalban elnyúló keskeny szirthasadék, s csak azután nyílik mindig tágasab-bá. — Áthaladva a kisdud fa-lun, szürke meztelenségben áll előttünk a két old-alkt emelkedő Szár- vagy Zár-hegység függő sziklafalainak a bérceinek tömkelege, egyes vil-lámcsapások nyomaikat hátramaradt szines vona-lokkal, levált kődarabok elhagyott fészkekből itt-ott kivörösölő agyagfoltokkal zománcozva.

A mily nevezetes helyet foglal el a termé-szeti ritkaságok sorában Aggtelek Baradjája a 6

földalatti terméivel, boltozataival, folyosóival s a csepkő-alakulások csudás változataival: épen oly nevezetes csodaműve a természetnek a föld színén a szádéli völgy, mely szintén állandó meglepe-tésben tartja a szemlélő lelkét az egymást váltó s mindig különböző, ezerféle alaku szikla-csoport-zataival.

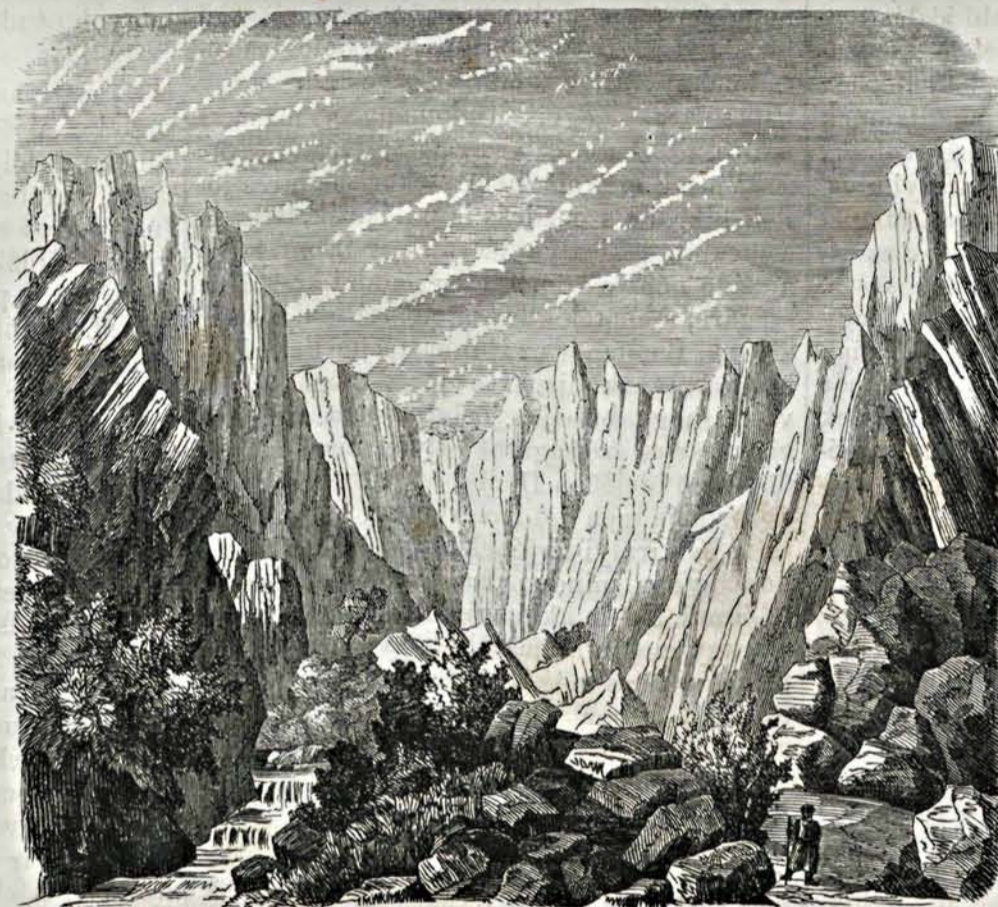
Egymást érik a majd vadonabb, majd szel-

Szádéli völgy. I. A völgy nyílása a tornai országot felől.

debb, majd elragadólag fenséges, majd ijesztő, de mindig meglepő és regényes tájképek.

Lefolyt évezredek történetének néma tanúi e sziklák, melyek csupán az ég dörgő viharfelle-gitől vett kérdésre felelnek a viszhang százze-

Szádéli völgy. II. Kis zuhatag és labirintus.

ros morajban beszélő nyelvén. A sziklák között lesiető hegyipatakok szakadatlanul cseveg s futását jelzőleg majd susogó, majd csörgő, majd zuhogva csapkodó hangmenetekbe megy át, s csak a bér-czek felett nyargaló szél haragoja tul koronkint versenyző, vad akkordjaival.

Íde az emlős vad csak üldöztetve téved az erdőkoszorúta közel hegyek nyájas zöld sátorá-

ból. És ha jön is, szelgyorsan iramlík tova a kop-pár sziklákról, hol futását a nyomából guruló szirtkavics pergése árulja el. Leggyakoribb látogatói a természetet e pusztá szentélyének a préda-leső s ragadományaik élvezéséhez menhelyet ke-reső ragadózó madarak; állandó öre pedig e szik-laországának a szirtbogok üregében fíról fira száll-lott fészkek birtokosa, a királyi sas, az ő összes fenséges nemzetségével. Zajtalan ó-lakói e sziklavölgynek a fűrge járásukban, ovatos, gyönyörű pisz-trángok, a völgyön végig kigyózó Szárpatok kristályvízének szabad tanyáiban.

Oh e völgynek is megvan költészeté s e vén sziklák ódon alakjai mindig újak és érdekesek maradnak, valahányszor a természet szépségei iránt fogékony ke-bellel közeledünk hozzájuk.

Megkísértjük, e nevezetes völgy egyes főbb alakulásainak rajzát adni e lapokban, hol már annyi hazai nevezetesség ismer-tetését élvezük. E czélból köny-nebb áttekintés és tájékozás vé-gett bemutatjuk későbbben a szá-déli völgy hozzátartozó alap-rajzát (mely rajzolánk időzése rö-vidsége miatt nem lehetett mér-nöki pontosságú); azon kívül 9 különböző pontját fogjuk közölni e völgynek. Mint látni fogjuk, a szirtmeredvények leghatalmasab-bak a völgy egyik felében (I—VI. kép), hol legerősebben nyilatko-zik a föld képződésekor befejezett nagyszerű váloper, a sziklatet megkasadása, s a szirttömbök kü-lön megszilárdulása.

A völgy másik felében (VII—IX kép) a természet nyája-sabb regényességű képe ragadja meg a rendkívüli érzetétől meghatott szemlélő lelkét.

Az azon tul terjedő s az áji völgyön át a tornai vár ke-leti oldalához vezető vonal, bár nagyszerű-ségben alábbszáll, de szintén szép és nyájas táj-képeivel, méltó befejezése a szádéli völgynek.

S most nézzük sorban a legszebb pontokat. Az I szám alatti képünk a völgy szűk nyílását mutatja a tornai országot felől. A meredek sziklák al-ján, a völgyből kisiető Szár-patak partján ott áll festői egyszerűségében a Szádéli helységhez tartozó malom.

Rajzunk e pontot igen sikerülten adja Greguss János fiatal festésünk eredeti fel-fogása után.

II szám alatti képünk azon hely rajzát adja, midőn a völgy patakja, több ágra szakadva, a szikladarabok közt törve magának utat, kis zuha-tagot képez. — A körökörül emelkedő, fehér színű szirtfalak beláthatlan csoportozataikkal igen érdekes háttért és keretet szolgáltatnak.

E rajz későbbi folyamá-ban látni fogjuk, hogy a nép, valamint az agteleki barlang-ban, ugy itt is, saját fel-fogá-sához mért elnevezéseket oztogotott a sziklacsoportok egyes alakjainak. Sőt a népies képzetet is hozzájárult, hogy életet öntsen regével és me-sével e csodás völgy szikla-óriásába és nyájasabb lige-teibe. Meg fogunk említeni ne-hányat ezek közül is. U.

(Folytatás következik.)

A jóslatokról.

(Folytatás.)

II.

Mantik, görög eredetű szó, s az isteni akarat kinyilatkoztatásának mesterségét je-lenti, mely szerint valamit tenni, vagy abban

hagyni kell. Ezen mesterségnek két különböző módja a régiek vallásába ment át; s e szerint más volt az áldozat, imádság, böjt, fozdalom általi kijelentés, melynek tárgya csupán csak az istenek haragjának lecsillapítása, vagy azok jóakarátának pítárára cselezték, másnemű volt ismét midőn a jós az isteni akarat tudásával és eszelhatatlan tanács birásával megszállottan hitte magát. Ezen jóslatok eredete a kedélynek azon homályában keresendő, mely mai napig is igen sokaknál kétségben van a sors változhatatlansága és az emberi akarat szabadsága felett. A különbség a régi és jelenlegi jóslatok között csupán csak abban van, hogy azelőtt az ősidőkben összenőtt az a népek állam és vallási életével, a keresztényiség eredetével pedig kiköszöböltetve a nyilvános életből, a kétkedők az emberi ész korlátosságát tagadók, s az isten mindenhatóságát tűrni nem akarók észjárásában talált mendedéket, s itt felülvizsgálva, áldoznak a bálványoknak és boldogságnak. A jóslat majd minden ókori népnél fellelhető, de a görögöknél a legszebb s legmélyebb értelemben mutatkozott. A jóslat vagy az elhalt lelkek idézése által történt — s most is még igen sokaknak megjelennek a holtak, kivált a bor, szesz, s káprázat nyomása alatt — vagy ha ezek nem kérdeztettek a jósk által, ugy az isteni nyilatkozatoknak őz forrása Zeus Panompeos volt és Apollo, a tudomány s bölcsesség istene. — A tolmácsok eleinte olyanok valának, kik az egyszerű földnépet a természet működési erejének tudásában felülmúlták, ezeket hívták *Manteis*, *Vateseknek*, a természet papjainak, vagy az isteni nyilatkozat magyarázóinak. Ez volt az egyéni jóslat, mely ivadékról ivadékra szállt. Így származtak a messze elágazott jószákládok, mint a Kliriádok, Tellidok és Jarridok, az akarnánai jóslatok. A nagyobb nemzetségek a jóslatot szabályszerűleg kifejtették, s azt bizonyos elvekre alapították, mint a Sabinusok az *Auguriumot*, az Etrusok a jeljóslatot, az *aruspiciumot*, azaz az állatok beleiből való jóslást.

A jós-iskolák még a történelem korszakában is virágoztak és nagy becsüléssel részesültek, igen sokszor javára az államnak és egyeseknek is. — Emlékeztetünk jósk voltak: Theriasia, Theoklos, Agias, Thrasybulos, Artus Navius, Kallias, Hegesistrotos, Megistios, Karnos, Melampus, az államjóskok az athenai Prytanconban, Lampos, Kalchos stb. De azt gondolnánk talán, kedves olvasóm, hogy a jóvendőléssel akkor tájt csupán a férfiak kufárok voltak? Bizony voltak akkor is már olyan kurucz asszonyok, a kik ha nem ültek is fel a piszkafára, mint a Tóti Dorca, a gézi boszorkány, mégis nagyon híresek voltak, mint a Pythia, Manto, Kassandra, az endori banya, s a sybillák és számtalan mások.

Különböző módon üzték a jóvendölés mesterségét; vándoroltak helyről-helyre, vásárookra, városokba, mint a *Bakidok*, ezeket követték a *chresmologok* (hasbeszélők) csavarogtak az utcákon ide s tova, hasonlóképpen a mostani cigányokhoz s mindenféle tárgyból jóvendöltek a hiszékeny népek. Ellenkezőleg az olyan jóskok, kik a természet örök működésének titkait ellesték, igen gyakran társaságba állottak s rendszeren olyan helyen tartózkodtak, hol a természet és annak működését saját előnyükkel tanulmányozhatták. Az ilyen helyeket a vak hit és fellengő kedély szentté avatta, azt gondolván e tudatlan emberek, hogy az ilyen helyeken az istenek nyilatkoznak előttük. E képen származtak a görögök és rómaiaknál az oráculumok. Nevezetességre jutott a sok között a dononai *Tesprotiában*, melynek voltjai Janina közelében most is láthatók. Volt

még egy más hasonlevű is Thessaliában. Legnevezetesebb volt azonban a doriusok oráculuma *Delphyben*, ez az ó világ leggazdagabb jósk helye volt. Híresek voltak még Abü, Amphicleia Böotiában, ugyszint Olympia, Didina, Klonos, Pharö, Patrö, Buna, Thalamia, Larissa, Argos stb.

A *hieromantia* vagy a jeljóslat is nagy virágzásban volt, s azt akképp eszközölték, hogy az áldozatra szánt állatok beleit is megvizsárgálták, s azok fekvése vagy elferdülése szerint, de leginkább a szív- máj- s epéből jósltak annak, a ki áldozott, s tudni akarta a jövő titkát, miből az illetőnek rendszeren csak sovár remény vagy kétkedés maradt, a jóskok pedig a kövér áldozat marha izletes falatain hízta. Azonban mindezen jóslatoknak gyakran igen jó következményei voltak, a férfit hazaseretete buzdíták, a nőt hűségre, a bírót igazságra, a katonát bátorságra, áldozatkészségre, kitartásra ösztönözték; máskülönbén pedig a természeti tudományoknak bölcsőjei voltak, mert habár eleinte a nép csalására foglalkoztak is vele, önkénytelenül föl fedezésre, tudományos véleményekre jutottak, mik a polgárságra közvetlen hatottak. Ilyen például a *pyromantia* vagy a tűzjóslat egyszerű tárlalmánya, az üveg. Ugyanis phenicziai kereskedők, kik Egyiptomból Natront hoztak magukkal, Syriában a Belus folyó partján kiszállván hajóikból, tüzet raktak, melynek lobogása, színéből, füstjéből, perczegéséből gyors vagy lassu égéséből a jóvendőt akarták meg tudni, s a tűzbe dobtak néhány natron darabot; s ime észrevették, hogy a tűzben a partnak finom kavicsa össze vegyülvén a natronnal; megüvegesedett. További próbák által később elállították az üveget.

A *geomantia* vagy földjóslat pedig a geologiára, a földtanra vezetett. Vizsgálván a szirt-repedéseket, a köveket, behatottak a föld mélyébe; gyógyfórássokra akadván, tanulmányozták azoknak hatását, a földalakulás rétegei feltárultak s lett belőle egyszerű tudomány. A *hieromantia* (jeljóslat) vezetett az élettan (physiologia) tudományára, ez ismét az orvostanra s így kapcsolatban egyik tudomány a másikat szülte.

Voltak még más nemzeteknek is híres jósaik, kiktől a szent írás is emlékezik, Balac, a moabiták királya, látván egy ízben, hogy a zsidó népség tömtenelt haddal készült országára, s képtelen levén ellentállani a nagy erőnek, Baalamot az Euphrates melletti Pethor városának hirneves jóstát magához hívatta, hogy búbjós jóslataival a zsidókat visszatartsa országától. Ilyen hirre vergődött az ő idejében Dániel is, kit Nabukodonozor neje igen jól ismerhetett, mert ő mutatva be királyi férjének mint olyat, a ki tudományban minden chaldéi búvszt és jóst felülmúl. No de aki aztán eltalálta a dolgot, azt úgy megjutalmazták, hogy világ életére beérte vele; s még is különös ellenmondásban állnak a héber törvényhozók, mi jele volt annak, hogy ha bár az észszel össze nem fér is az, hogy a halandó ember isten akarjon lenni, még is vonzódtak az olyan titkos tudományok bírásához, mely a búvsztái jóslat által az embereket egymásfélől helyezhette. Ily például Balthazar Dániel, Nabukodonozor országának főpölczárájutott, mert megfejtette búvs tudományával a dorbezőlő király mámoros látásait, s megjósolta neki a közel jóvendőt; míg másrészt ezen jóslatokkal és búvszettel való foglalkozás, család és visszaélés halál büntetése alatt tiltva volt a hébereknél, sőt szigorúan megparancsoltatott, hogy országukban a jóskokat és búvszesteket letelepedni se engedjék.

Az *oneiromantia* (álomjóslat) nagy szerepre volt hivatva az ókor népeinél, ugy mint ma is, a világ akár melyik zugában. A népek belső életének, színhagyományainak fogalmához és kiképezéséhez képest az álomlátás különféle magyarázatát találta a jövő titkának megfejtésében; s hogy minő viszonyban van az álom a jövő történetességével, az olyan kérdés, melynek megfejtésével a legrégibb kor is tördődött. Mentől inkább visszamegyünk az emberiség gyermek korára, annál inkább természetesen találjuk, hogy a népek az álmat valónak találták, mit egy világ felett, az az isteni erőnyom a lélekbe, midőn a testi szervek öntudatlan működésben vannak, a mink aztán bizonyos értelemt tulajdonították, mit az ugynevezett *álomfejtők* magyaráztak meg. Így származhatott az álomjóslat, mitől sokan még ma sem menekülhetnek meg, sőt arra igen sokat tartanak. Az Ó-Testamentom leghíresebb álomfejtője volt József, azonban mások sem állottak alább a hébereknél, kik maguk is Egyiptomból hozták át az álomjóslatot, hol annak bölcsője volt. Bölcsesség dolgában ugyan csak kitiűnök voltak a görögök, de azért a nagy bölcsesség őket sem mentette meg attól, hogy az álomfejtésben ne higgyenek; ámbar voltak már akkor is olyanok, a kik azt haszontalan boldogságnak czégtéztek, nevezetesen pedig Aristoteles tört felette pálczát. Az arabok az álomjóslatot tudományos alapra fektették és a számtalan álmoskönyv, mely most is a művelt kezén forgó, innét veszi eredetét, mint az kiteszik Artemidorus oneirocritikájának 5 könyvéből mit Kr. u. 200 esztendővel irt görög nyelven.

Ezen jóslatnak is egyszerű volt eredménye az emberiségre nézve, mert a lélek működésének észlelésére a *lélektanra* vezetett a komoly férfit, s megtisztulva a fogalom a babona nyitgétől, talán a bölcsészeti iskolák megalapítására vagy szakadására szolgáltatott okot a görögöknél. Gyakran a legnagyobb csekélység lesz szállóanyja a legnagyobb tudományok éstálmányoknak.

A *chiromantia* vagy a kézbből jóvendölés is ós származású, s talán nem utolsó helyet foglal el a jóslatok történetében. A kéz különben is olyan tagja az emberi testnek, mely valóban nagy figyelmet érdemel. A tudós okos embernek iródiájka, a kézművesnek tápláló dajkaja, a némának nyelve, az igazság pallosa, a boszu bérceze, egy szóval, munkakedvelő embernek legfőbb szüksége, nem hogy a falatot szájához emelje, vagy hogy a bort torkán leönthesse vele, hanem hogy mindezt megszeresse; — nem csoda tehát, ha figyelme tárgyául választá a jóslat s a tudatlan hiszékenység. De talán egy testrészt sem mutathat fel anynyi változatot alkotásában, mint épen a kéz, illetőleg a tenyér, a vonalok roppant különlésege, összevissza hánytvetet fekvése, a bőr színe, finomsága, durvasága, az ujjak hosszúsága a tenyér szélessége stb. Ez mind nagy figyelmet költött a chiromantia előtt. Ős eredetének nyomára akadunk már az Ó-Testamentomban Mózes K. 2., — 13, 9; és Job 37, 7 versében. Aristoteles, a görög bölcs is már a kezét az eszközök eszközének nevezte. A chiromantia sok mestere közül, a kik ezen tudományt szabályosan tárgyalták, megemlíthetők a következők: Artemidor, utána jóval később Theophrastus Cordon, Indaginus, Goelius, de la Chambre, Peuschel, de la Porta, Helmontius stb.

Ezzel kapcsolatban volt vagy talán ebből származott az *arcs-jóslat*, már csak az onkál fogva is, mert az arcz az emberi lélek

) Cicero : de divinatione

tükrének tartott mindenkoron. Ez vezetett az emberismére, a phnologiára (koponyatantra), melynek nagy mesterei voltak Gall, és Lavater. Egyébiránt a legjózanab elv, melyre az emberről önmagára jóslani szabad, sőt lehet, már tul van az előidők vátesein, mert az emberisme, a szenvedélyek hullámzásának, a szívnek tanulmánya — miután mind ez az arczon természetes kifejezésre talál — s nem szükségesnek kifeléi ihlettséget, csak mély tudományt és tanulmányozást; s bizony meg lehet mondani vagy tudni, ki milyen volt, vagy lesz idővel, s itt valósul azon egyszerű mondat: „ismerd magadat, s ismeri fogod az embereket.“

Mennyire megrögzött az embereken a jóslatokhoz hajlam a legutolsó munkástól a koronás fejedelemig: annak példája a hébereknél található, a hol is, mint már feljebb említettük, tiltva volt a jóslat és búvszest, s már Mózes s igorun büntetöket; s az istentől kilendö profétákhoz utalván őket, eltiltá, hogy új hazájukban a mógusokkal közlekedjenek, azonban a tilalom nem sokat használt, sőt Saul királyuk is, ki a jóslatok és varázslatok kiűzte országából, utóljára maga is az endori boszorkányához fordult, hogy töle a jövőt megtudja. De különben is e szomszéd országokból könnyen utat és módot találtak az álomfejtők, csillagjóskok és holdtidézők, hozzájuk bejuthatni.

Az északi népek hitregéi is tele vannak a jóslatokra vonatkozó adatokkal. A skandinávnoknál leginkább az asszonyok jóslattak; előbb ugyan a jóslat csak az ugynevezett *Vánok* tulajdona volt, kik a légben laktak, később a *Freya* által átment az „Asok“ hoz. A jó jóvendölések az istentől jöttek, miket a *Nornok* és *Valkyrok* által tudattak az emberekk, a rosak pedig az óriásoktól s azt a jók, vagy javas asszonyok jelentették ki. A skandinávok semmi dologhoz nem fogtak, míg annak kimenetelét felől nem jóslottattak maguknak, s ezen szokás a keresztényiség keletkezése után is sokáig divo- t nálok; ámbar a jóskot és boszorkány asszonyokat halállal is büntették. A germánok is sokat tartottak a jóslatára, s a mint azt Tacitus elbeszéli, voltak felszentelt tisztá fehér lovaik, melyeknek nyertéséből vagy tüszköléséből jóvendöltek jót vagy roszt. A germánok híres jóslói voltak a *Velleda* és az *Alraunok*.

A művelt világ népeinek a jóslatokhoz ragaszkodása, mely elmélet, tanulmány, fürkészlet, kutatás által a legnevezetesebb felfedezésekre, tanulmányokra vezetett, az elhírhedett jóslói tehetségéből nem maradt egyéb az emlékezetnél, s az jelenleg a cigány asszonyoknál özpontosul, s csak azok magasaltják egyszerű tudományukat, kik kétkedök, tehetetlenek önmagukkal, s kik inkább megfizetik hiszékenységüket, mintsem észszel, kézzel megértenék az isteni gondviselést, vagy látnák a velök elkövetett csalást. s inkább kinevetetik magukat, mint olyanokat, kiknek esztük a könyökükbe szaladt, midőn tenyerüket kinyujtva rá teszik a kemény tallert, hogy abból már most mondja meg a czondrás cigány-asszony, mi történik majd a jövőben.

(Folytatás követke.)

Ártalmas növény.

(További adatok a mecek-zsáznál.)

A Vasárnapi Ujság folyó évi 27-ik számában a *mecek-zsáza*, *büdös fü*, *büdös szirmanyult* (*Lepidium rudrale* L. Stinkkresse) nevű növényt körvonalozta, hogy tudományi meghatározás szerint a keresztetek családából való növény, két világrészben, jelesen Európában s Ázsiában elterjedt, s igen közönséges. Linné a 15-ik seregbe,

vagyis a négy főbb hímek közé sorolja. — Gyökerelei fűrészesek, szárlvelei hosszúkás épek; szára elágazó, 4 virágszirmmal, két porodával, maga a virág fehér, magtorka tojásokról 1 maggal. *Schmidin* észlete nyomán augusztus havában virágzik, verőfényes fennsíkot s homokos talajt kedvel, sőt a zöld kinezésű s kiállhatlan búzi növényese. — Mint *Dioszok* állítja, hajdan a gyomot mesés módon a hideglelés ellen alkalmazták, holott a kerti zsáza, *L. Sativum* vértisztító levét, gyógytrákbakban nem kissé szerepel, kertekben pedig termeltetik azért, hogy salátá-pótlékul, sőt fűszerül használtassék; amannak büze, ennek kellemes torna-íze, zöld minőségében r. jlik, száritva elenyészik.

E lapokban L. P. közöl gazdaközönségünket illetőleg, valóban leverő színben tünteti elő a mecek-zsázt, mely *Vészöl* (Békés) vidéken, nem csupán mint hasonlókéül gyom tenyészik a legelőkön, hanem a tehén husát, zsirját, tejét stb. búzéval, undorítólag megfertözteti, s teljesen haszonvehetlenné teszi; ez oly visszá körülmény, mely az állattenyésztés szorgalmát alapjában megrendíti, új, ismeretlen nemével a veszélynek fenyegeti. Legyen tehát szabad, e tárgyról igénytelen nézetünket szintén e lapok útján közzétenni.

Ha visszagondolunk a *szerb tövisre* (*Xanthium spinosum*), mely 25 év előtt idegen honból állatok szőrén vándorolt hazánkba, s mint feltűnő növény, különös szarvezetődé fogva mindenki ámulatra ragadott, s jelenleg már toladó terjeszkedésnél fogva egészen elárasztá mezeinket és szuró tövisseivel, magjával s virágjával nem kis veszélyt okoz állattenyésztésünk s méhészetünk, a mi több, kiirhatatlanná fajult. — Ha figyelembe vesszük a szűnetnélkül dülő marhavészt, mely szakadatlanul ritkítja állatnyájainkat, anélkül, hogy mentében gátolni lehetne, ha komolyan észleldünk azon sokféle elemi csapások felett, melynek a tűz, víz, aszály, jégverés, szélviharok, melyek éveken át tarolják le termelésünk legszebb reményeit, gazdaságunk terén nem ok nélkül azon feljajdulást idézik elő, hogy: „Magyarország inmentova a csapások hazájává váltik.“

Ismertük mi felsővidékiek is a mecek-zsázt nagyon jól, de mint igénytelen gyomnövényt eddigelé fel sem vettük; mezeinknek csak szórványosan tenyészett, tehát komolyabbn észleldésünket egészen mellőzte; most azonban, midőn itt is, ott is tömegesen üti fel toladó hatalmát, kétségkívül a legnagyobb óvatosságra s vigyázatra lesz szükségünk.

Összehasonlító körülmények a mecek-zsászálval. A lefolyt 6 aszalós éven át számos vidéken honunknak, jelesen *Bicske* (Fehérmegye) ugarlegelői tömtenelt *vészöl füte* (*Euphorbia s. g. tati* L.) kezdett uralogni, természetesen a rendkívül szárazság miatt egyéb növény nem igen mutatkozott, melyet a tehének keserűes íze dacára csupán kényserüsből beettek, tejök ama növénytől ehetetlen keserű ízűvé vált. Továbbá: az erdőkbe, ligetekbe hajtott tehének a más fünek közé elegyedt *Caidonia gödörzot* (*Chelidoneum majus* L.) mo'lon felfalták, ettől tejük kellemetlen narcoticus zamatot s vörössárga színt nyert, innen néptűk azt következtette, hogy a tehén a levert fecskekeleszkek m'at véras tejet ad; — természetesen, sőt va'ós inni következtetés, hogy használlataink felemésztett tájokból azok saját-ágait azonosították, így a mecek-zsáza kiállhatatlan búzt is; jöllehet hasonló okozat, nem minden növény emésztésénél ugyanaz; teszem, szelid hegyvidéken tenyésző állataink, mint a sveiczi tehének is, fűszerrel árasztott illatú; legelőt használnak, anélkül, hogy a tejen, turón, vajon bármily csekély gyógyszári szag izlettetnék; ellenben a keserü, savanyu, búzós sajtáságu növények bevéését állataink származmányain rögtön észre lehet venni. Goanos, ártalmas hatásukat inkább gyakorolják ilyenmő növények.

Ok a m. zsáza terjedésének igen egyszerű s könnyen felfogható. Már említém, hogy száraz talajt, aszályos éveket szerfelett kedvel, ép úgy, mint a *sz-rb tövis* s egyéb ártalmas növények. Jöllehet a m. zsáza minden magtorka csak egy magvat tartalmaz, de termékenységénél fogva tömtenelen egyes magot hoz, mely a kemény kopácsa levén rajta, aszályos éveken át télen vesztetelt a talaj felszínén, anélkül, hogy csirázó ereje vesztett volna; jelen éven azonban a hasznos esők beálltával *Vészöl* vidéken s egybeitt a temérdek heverő, vagy a szelek által odasodort gyommagvak, egészen új ismeretlen csa-ás alakjában kikelték, szétterjedvén elárasztották a hasznos legelőket; annál inkább, mivel a tavasz hideg,

fanyar, terméketlen volt szelid h'mos termékeinkre, csupán az ártalmas dudva növények diszletére nyújtott kedvező alkalmat, de mivel a m. zsáza csak is zöld állapotában tartalmaz kellemetlen búzós szagot, a tehének s más legelő állatok a mult évi hosszú nélküldözés folytán a szelidebb fünekkel együtt jóízűen felfalták, minden nagyobb veszély nélkül életrendszertükre, vagy egésszégi állapotukra nézve.

Óv- és ellenszerek a m. zsáza ellen ép azok, a melyek egyéb gyomok irtására czélszerűek, s melyek idejekorán fogaratosítva hatásukat nem téveszthetik.

Ha kora tavasszal nagy mennyiségben tűnek fel ugaron vagy gyöplegelőn hasonló növények, azokat főleg ha közösek nem volnának, egyszerűen fel kell törni, s hasznos fü-vagy takarmánymagvakkal bevetni. Hol terjedelmes közös legelők vannak, ott ily eljárás kivihetetlen, de van mód a m. zsázt ugy növesében mint magképzésében gátolni; egyéni önzés, vagy fűszeg nézet teljesen mellőzendő, követezőleg, midőn a m. zsáza kaszállatává növi ki magát, le kell kaszálni. Mint nem élőlv fü, növesében csökken. Fő nyereség ily mütétnél, hogy ha kedvező idővel sarju növesei előjónnek is, többszörű kaszállással magképzés és így tovatenyéztése megszüntettetik; ez annál inkább is sikeres, ha a nagyobb vésszel fenyegető ártalmas dudvanövény győferes kiirtása, közös erővel s tökéletes egyetértéssel hajtatik végre.

Eddigél a m. zsáza szórványos diszlete, hazánk gazdasági viszonyaira veszélyt kevésbé hozott, azért is nagyobb számú ártalmas növénygyűjteményembe nem soroltam; legujabban a vészöl szomorú tapasztalás ösztönöz arra, hogy Magyarország állattenyészését fenyegető m. zsáza is figyelmünkre méltassuk s e szakmával foglalkozó ügybarátokat a teljes kiirtására, vidékenkint megszokott gyakorlati eljárásunkat ezen lapok útján közlésére felkérjük.

Egyveleg.

** (*Halott általi mérgezés.*) A halottaknak sokáig a lakozóban tartása, kivált nyár idején, veszélyes lehet. Így történt közelebb Würzburgban, hogy, miután a halottat három napig tartották a szobában, a holttestből a forrószagban gyorsan kifejlő halott-méreg légszurás következtében egy egészséges csecsemő vérébe hatolt, s a gyermek, a boldog családnek első és egyetlen gyermeke, pár nap alatt meghalt.

** (*Bátor medvevadász.*) A szepesi Kárpátsalon egyidő óta valami 7 tagból álló maczkó-család barangolt, s vesztélyessé kezdett válni a mezon legelő barnokra. — Nehány héttel ezelőtt hajtóvadászokat is rendeztek ellenök, de eredménytelen. A medvék egyidőre eltűntek ugyan a környékről, de a mult hó 29-én egy hatalmas maczkó újra előtermett, s egy tehent széljel is téptt. Egy *Rolfalva* helységbeli bátor ifju ez esetet főhasználva, fűltette magában, hogy a vadat halóba keríti; ugyanis számított rá, hogy ragadmányának szétszört darabjainhoz a medve másnap újra visszatér, azért egy kétszövű fegyverrel s pisztolyal fegyverkezve, lesbe állt. Számításában nem is csalódott, mert este nyolcz óra tájban a bundis sógor csakugyan előczammogott. Gyantitni lehet minőt dobbant a vadász szíve, midőn a fennevadál szemben, egyedül állt; ha nem talál, veszte bizonyó, de a cserjéktől elfedve még mindig visszavonulhatott volna, mert a szél ellenében álló medve nem vette észre; e helyett azonban a cserjék közt halkán közelebb mászott, s kismelve az alkalmas pillanatot, a kényelmesen falatozó vadra a fegyver mindkét csövét reá sűtö. A vad földördítö, s még egy magas szökés után vérében roskadt össze. A golyó szívén temt keresztül. — Óriás fekete medve volt, körülbelöl négy éves, s hatalmas talpain a kőkemény bókérgek könnyen megmagyarázta, hogy ily gyöngéd kacsók egyetlen simogatása a legerősebb ökröt is leteríteti képes. — A mint a hős tett híre elterjedt, nemcsak a szomszéd faluból, hanem Késmárkról is többen kimentek, hogy lássák a szákmányt s a bátor vadász, ki maga többet végzett, mint egy egész vadász-csoport. A három mázsás medve husát kimérték, fontját 10 kron, a mit az illetők igen izletesnek találak. Bórét 10 fért vettek meg, azonkivül a vadász 50 ft. jutalmat kapott. Így a 19 éves ifju, egyszerre szép összeg pénzre s a környéken nagy hírré tett szert. A medve o bátor Gerardját *Krusz-nak* hívják.

T Á R H Á Z.

Szalay László halála!

A lefolyt hét szomorú hírekkel lepte meg a magyar fővárost s az egész hazában mindazon köröket, a hol a férfias jellemet, hazafiságot és tudományos érdemeket becsülni tudják. A múlt vasárnap, jul. 17-én a haza határain tul, Salzburgban elhunyt **Szalay László** halálának lesújtó híret egymásután közölték lapjaink s párt és nézetkülönbség nélkül meghatottan tolmácsolták a fájdalomt, mely a nemzet köztiszteletét birt férfiú váratlan és kora leténése által mindnyájunk keblében támadott. Egy hét óta gyászlobogók jelezték Pest utcáin azon veszteséget, melyet Szalay László halála által nemzeti művelődésünk, politikai életünk és tudományos haladásunk ügye szenvedett. Mi volt e hazának Szalay? azt csak most, elhunyas után, midőn végkép kilépett sorainkból s midőn elhagyott helyének betöltéséről kell gondoskodnunk, csak most kezdjük érezni egész valóságában. E fáradhatlan munkásságú élet, magas szellem és tiszta férfias jellem részletesebb méltatásával mi sem fogunk kézni s míg emlékének méltó módon áldozhatnánk: az általános közvéleményvel együtt el kell ismer-nünk, hogy Magyarországnak, Széchenyi István halála óta nem volt nagyobb halottja, mint Szalay László.

Az ég áldása legyen hamvai felett!

Szalay László temetése.

Julius 20-án érkezett Salzburgból Pestre Szalay László holtteste.

Julius 22-ike volt azon gyászemlékü nap, melyen a nemzet egyik legkitünőbb jelesét sírba tettük.

A Sebestyén-tér 5-ik szám alatti lakásán volt kiterítve a nagy halott; gyászruvatát viaszgyertyák fénye lobogta körül, s a szobának fekete bevont falain fehér keresztet világoltak, míg egyik szögletben a megboldogultnak Izsó által faragott márvány-mellszobra állt.

Délután 5 órakor a fehér selyem szemfedős fekete koporsót 24 akadémiai tag állta körül, gyászba vont kardokkal, kezökben viasz-fáklyákat tartva. A főváros minden köztisztvája, minden testület, s az arisztokrácia képviselőivel együtt a nép minden osztálya eljött megadni a végtisztességet.

Az egyházi szertartás után a vacsi-utcán indult meg a gyász kíséret, s az uri-utcán át az akadémia előtt vonult el ünnepélyes csendben. Elöl a tanuló ifjúság kardosan, gyászlobogókkal, utána egyes testületek, majd a gyászkozi az elhunytak akadémiai pályatársaitól kísérve, míg végül a részvevő nép nagy tömege hullámzott. A hatvani-utcán az egész keresepesi-uton, a merre a gyászmenet elvonult, meghatva álltak a népek ezrei.

A munkások elhagyták műhelyeiket, a kereskedők bezárták boltjaikat, szóval, az egész város ünnepet ült, gyászünnepet, s az áldás, mely a nagy halottat a keresepesi temetőbe kísérté, bizonyára az egész nemzet áldása volt.

Irodalom és művészet.

*(Egy új költeményfüzet) fog nem sokára megjelenni, mely úgy hisszük kedves meglepetés lesz a költészet kedvelőinek. Ugyanis **Tolnay Lajos**, lapunkból is ismert szép tanulmányos bíró fiatal költő, válogatott költeményeit saját alá rendezte. Kiadójok Kertész József leendő.

*(Nagy Iudán „Magyarország családai”) című nagy munkájából már a XVI-ik kötet két elsőfüzetét vettük. A kettős füzet a Szapáry — Széchenyi családok ismertetését foglalja magában. Ára 1 ft. 70 kr. A kiadó Ráth Mór előfizetést is hirdet a XVI és XVII kötet nyolcz füzetére 4 ft. 20 kral, postán küldve 5 ft. 25 kr.

*(Irodalmi pályadíj.) Egy lelkes irodalom-barát 6 aranyat küldött az „Eger” szerkesztőséghez, pályadíjat az említett lapban a félév folyamán megjelent legjobb eredeti magyar történelmi beszéltre. Bírálóluk **Szörényi József, Mindszenti Gedeon** és **Szabó Ignác** vannak fölkérve. Ha csak egy pályakepes beszély jelennek meg, a jutalmat annak szerzője nyeri el.

*(Szathmáry Károly), kinek „Baja szerepe Magyarországy kereskedésében” című röpirata közelebb jelent meg Ráth Mór könyvkereskedésében, legújabbán ismét egy röpiratot ad saját alá a „Duna-gőzhajózásról.”

*(Uj zenemű.) Rózsavölgyi és társa műkeskedésében egy új zenemű jelent meg „Blondin csárdás” címmel. Zongorára szerző **Kovaltsik Amát**. Ára 60 kr.

Egyház és iskola.

*(Uj gimnázium Beregszászon.) A mint értesültünk, Beregszász mezővárosban a jövő oktoberre uj algmnazium nyílik meg. A hely. hitv. egyház még a múlt évben elhatározá, hogy már másfél századdal ezelőtt virágzott iskoláját újra fölépíti, s miután az e célra nyitott alírási iven szép adakozások folytak be, az eszme megtestesítése lehetővé vált. Az új iskola fölszentelése e hó 17-én nagy ünnepélyvel ment végbe, mely alkalomra a lelkes Lónyay Menyhért, Lónyay Albert egyházi főgondnok, Lónyay János és Szirmai Ödönnek kegyes pártfogók, s a vidékről nagy számmal össesereglett minden rendű nép jelenlétében Sütő Kálmán tartott egyházi beszédet. Ohajjuk, hogy a muzsák állandó tanyát üs-senek a tudományok ez új házában.

*(Uj templom.) Almakereken a kath. hívek számára gr. Haller Jánosné templomot épített.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

*(A M. Cormick-féle arató-és Kachelmann-féle nyomatógép kísérlete), mint a „M. S.”-nak írják, Békés-Csabán e hó 11-ikén ment végbe, mely alkalomra remény fölött sokan gyűltek össze a megye távolabb helyeire is. Békés, Gyula, Szarvas, Orosháza, M. Berény, Kigyós, Kétegyháza, Csorvás, Sz.-András és a közel puszták mind képviselve voltak. A kíváncsi néző-közön-ség száma százakra ment, de a hivatottak és vá-lasztottak sem hiányoztak. A Cormick-féle arató-gép szépen végzi a munkát; a markok rendez le-rakását a legügyesebb kaszás is megos. dálja. Eleinte a lovak a gép szokatlan zörejtől ijedeztek, de csakhamar megszokván, az egyenlő haj-tás mellett a gép a legszebb eredményt mutatta. Egy nap közép számitással jó kocsis és jó lovak mellett 15 holdat képes le aratni. E gép a próba után, a békésmegyei gazdasági egylet 100 rézba-vényese közt kisorsoltatván, Kis A. Mihály bé-kési földesgazda birtokába jutott. — A cséplőgép próbájára kedvezőtlen volt az idő, mert a nyomta-tásra szánt buza oly nedves volt, hogy azt lovak-kal sem lehetett volna nyomtatni; azért erre új határidőül e hó 25-ikét tűzték ki.

Köztisztvátek, egyletek.

*(A magyar tudományos akadémia) e hó 18-ikára eső ülésében Csengery Antal jelentő, hogy az akademiának halottja van; **Szalay László** r. tag, a hazai tudományosság egyik első rangu képviselője, Salzburgban e hó 17-ikén elhunyt. A jelen volt tagok meghatva a veszteség nagysága által, miután Toldy Ferenc indítványára elhatá-rozták, hogy az elhunyt titoknok arcképe, az az akadémia gyűléstermében mielőbb fölfüggesz-tendő, a közfájdalom hatása alatt nem folytatták az ülést. Az akadémia alakjáról föltűzték a gyász-lobogót s az ülés azonnal föszlott.

*(„Victoria” tüzérménts társulat Erdélyben.) A tüzérek biztositására Kolozsvárotól köze-lebről „Victoria” nevezeti társulat keletkezett, melynek elnöke báró Jósika Lajos, alelnöke **Hincz György**, biztostmányi tagok: b. Bornemisza János,

gr. Rhédey János, gr. Schweinitz Gyula, b. Szent-kereszt Zsigmond, Bogdán István, Baisini Domokos, Folly Mihály, Gáll János, Jakab Bogdán, Krémer Ferenc, Merza testvérek, Pataki Bogdán, Reschner Dániel, dr. Szombathelyi Gusztáv, Stein János, Uhl W. F. Péntárnoka Kiss Mór; tollvivője Tomka Jenő, jogtanácsosa Tompa Károly. A kibocsátott 1000 részvényből a fele már el van helyezve és pedig többnyire Erdélyben. Magyarországra nézve az alíráások csak most kezdődtek meg, minthogy az alapítók a megala-kulás előtt nem akarták itt megkezdeni az alírá-irása annál gyorsabban várható, minthogy az alapszabályok szerint az alíráásoknál csupán 3% fizetendő be, a mi az 1000 forintos rész-vény után 30 ftot tesz, míg a még befizetendő 27%, 270 ft. az igazgató-választmány felszólítása után 9 részletben vagyis havonként 30 ftban tör-ténik, a mi a részvényvétel tetemesen megkön-nyíti. Mihelyt a társaság megkezdí mülködését, azt részletesebben ismertetni el nem mulasztjuk; s addig is a hirdetési rovatunkban található s erre vonatkozó hirdetésre utaljuk a résztvevőni kívá-nókat.

*(A hazai dalárdák ünnepélyeire) vonatko-zólag figyelemre méltó indítványt nyújtott a „Zenészek L.” melynek főpontjai a következők: Az országos dalárda-ünnepélyek évenként aug-gyus szeptember havában tartassanak, az ország-különböző részein fekvő nagyobb városokban, a helyt s időt mindenkor az utolsó gyűlekezeti ha-tározván meg. Főszempont legyen ugyan a mu-gyar férfi négyeek előadása, de azért ne szorit-kozzanak csak is erre. Az ünnepélyek viseljék a „országos dal- és zeneünnepély” címét. Az összes egyletek hozzájárulása mellett évenként pályadí-jak tűzessenek ki. Az egyletek működésébe ügy-séget, egyöntetűséget kellene behozni s a végből egy szakított bizottság lenne megbízandó, hogy a kardalostott dalokat dolgozza ki, vagy vizsgálja át. Ez a bizottság tűzné ki a pályadíjakat is, vizs-gálná a pályaműveket s itélné oda a jutalmat. Ugyanez intézkedjen a legközelebbi évben tar-tandó országos dal- és zeneünnepély rendjéről. Így ez ünnepélyek igazán országos érdekűekké lennének, s nemcsak a hazai, hanem külföldi ven-degeket s művészi erőket is magukhoz vonzanák.

*(Magyar izraelita tanító-egylet.) A Pest-budán és O-Budán tartózkodó izraelita tanítók „magyar izraelita tanító-egylet” címe alatt társulatot szándékoznak alakítani, melynek czélja: szolgálatra képtelenné lett, vagy egélyre szoruló tanítókat, továbbá tanítókö özvegyeit és árváit, a mennyire lehetség, gyámolítani; továbbá az izr. vallásbeli tantárgyak czelszerű oktatásmódját, a tanítótestülethez tartozók teljes további kiművel-ését és egyáltalában az izr. iskolák virágzóvá tételét előmozdítani. A mennyiben pedig ezen egylet nagyobb pártolásban részesülne, később „tanítók, tanító-özvegyek és ezek árvái számára országos nyugdíj-intézet”-té fogna átalakulni.

*(A magyar kir. süket-némák intézetében) Váczon, f. évi augusztus hó 2-án délelőtti 10 órá-tól 12-ig fog a második félévi nyilvános vizsgálat tartatni, melyre mindenki — kit a süketnémák nyugdíj-rendszere érdekél — tisztelettel meg-hívatik az igazgató által.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 30-ik számához 1864.

Balesetek, elemi csapások.

*(A Jégvíhar Somogyban és környékén) e hó 13-ikán borzasztó pusztítást okozott, nemcsak a vetésekben, hanem az állatok s emberek között is. A jégverte helységek száma 72-re megy, s a jég oly nagy volt, hogy egy darabot megmérve, azt két font súlyúnak találták. A zivatar elmulta után szekereknek hordák a félig agyon vert sertéseket a mezőről haza. Öt földmivelő, kiket a fergeteg az aratástól vert szét, egy tölgyfához menekült, mit az erős vihar gyökereiből kifacsarván, ott lelétek halálukat. Csurgó városa táján, hol különben a leg-gyönyörűbb buzavetések voltak, a kalászek ki-gerve tapadtak a földhöz. Csak Ötvösön 9 halot-tat jelentettek be, kik mind a viharnek estek á-ldozatul.

*(Szerencsétlen halál.) Két nagylaki ember Vingára menő napszámba, ott az országutra székegelt homok ásásával foglalkoztak. Azonban a homokbánya rájuk szakadtán, az egyiknek lábát törte, a másikat pedig menthetetlenül agyon-yomta, csak holttestét ásták ki. — Mint mond-ják, ez már negyedik eset, melynél ott hasonló szerencsétlenség történt.

*(Drágán fzetelt mulatság.) A mint írják, Szob udonatuj mezővárosban, a múlt hó végén, László napján tartották meg az első országos vá-sárt. Ennek öröme voltak mindenfelé nagy ál-domások, itt-ott verekedések is. Három ember széles jó kedvében annyit ivott, hogy ökreit meg-itattí megfelkedezett. Haza hajtottak részegen, a szekérben ki erre, ki arra nyujtókodva. Az ökrök maguktól neki mentek az Ipolynak, s a két szom-jas ökrör és három ellenkező állapotban levő ember belefut.

*(A borzasztó vihar) e hó 13-án Kikindán, Ujvidéken és környékén szintén nagy károkat okozott; feledeket vert be, fákat csavart ki és tör-deit le, az utat járhatlanná tette. A pályaudvar-ban Kikindán több kocsit kimozdított helyükből, kettőt ezek közül megkapván, Sz.-Hubertig haj-totta maga előtt az orkán.

Mi újság?

*(Szép adakozás.) Gr. Esterházy Mór az akadémia palotája építésére újabbán 4000 ftot adott.

*(Talált régiségek.) Pöstyén mellett egy téglaféltő ásatásánál, több érdekes régiséget, nevezetesen régi agyagedényeket találtak, melyeknek alakja minden eddigi római korbeli ta-lálmánytól különbözik. Továbbá kovaköböl ké-szült számszámokra is akadtak, melyekről fölvehető, hogy az egész a kőkor legrégibb időszakából való. Hazaifas kezek, melyekbe ez érdekes régi-ségek kerültek, velők a bécsi geologiai intézetet boldogították.

*(Xantus küldeménye a n. muzeum szá-mára) mely nem rég érkezett meg Amerikából, sok nagybecsű tárgyat foglal magában. A többek közt 25 ritka példányt az emlők fajából: amerikai bölény, őstéle nyulat, fehér rókát stb.; s a szárnyasok közül 102 darabot, közt egy ritka szépségű pulykakakast, mely életében 35 fontot nyomott, kétféle pelikánt, továbbá többféle fész-eket. A két-életűek közül is több faj, nevezetesen egy csörgőkigót. Ezenkívül nagy száma megy az ásvány és kővetélek gyűjteménye.

*(Attila gyűrűje.) Párisból írják „M. S.”-nak, hogy Gardinet Gyula francia tudós egy a chalonai csatasikon talált rézgyűrű birtokába ju-tott, melynek malakitkövén két mellkép van, alattok Attila nevé. Ugy látszik, hogy az egyik Attila képe, a másik talán Edekon miniszteréfé-s valószínűleg irodai pecsét volt. Attila alakja

kucsmás, alacsony homlokú, hosszú orru, kiálló pofacsonttal s hosszúdad szakállal, szemé kicsiny, tekintete parancsoló, átható. A kucsmá olyan, minőt ma is viselnek az alföldön. Az érdekes ré-giségeknek Balogh Ferencz ifjú hazánkfia jött nyo-mába, ki további önképzést véget utazik külföl-dön. Gardinet az eredeti gyűrüt ugyan nem, de lenyomatát kéz lenne a nemzeti muzeum, vagy az akadémia számára átengedni.

*(Régi aranyok.) Tesmagon, Hontmegyé-ben, Ipolyágtól s Drégely-Palánktól fél órányira, egy zsellérszobony kertjében kapálgatván, egy eperfa alatt kapájával egy kis cserépedényt for-dított ki a földből, melyben 26 darab szép fényes arany volt, mind I. Hunyadi Mátyás király ide-jéből. Mindegyiknek egyik oldalán Sz.-László képe a szekerével. — másik oldalukon szűz Mária a kis Jézussal, alatta a csórában gyűrüt tartó holló s a kép oldalán K. P. s bányász-kalapa-cs, nagy két virágszál és egyéb betűs jelvény-nyel, úgy hogy pár kivétellel mindegyik arany más helyen, s más időbeli veretűnek látszik. Öt arany a magyar négy folyamás paizs mellett áll a cseh két farku oroszán cimzerpaizs, tehát 1472 után veretett, midőn Mátyás magát cseh király-nak is czimezte. Az aranyak a találó birtokában vannak, kinek e lelemény annál jobban esik, mert tavaly a tűz által sok kárt szenvedett.

*(Felhívás az iparosokhoz.) Miután ugy hallottuk, hogy Pesten vörös kátrányt (Theer) is árulnak, de hogy hol árulják, nem tudjuk: ezen-nel felkerjük az illetőket, a kiknek ile eladó vörös kátrányuk van, sziveskedjenek lakásukat, címö-keket s a kátrány árát a Vasárnapi Ujság szerkesztőségével tudatni, honnan nekink is tudunkra fog adatni. — Borsa (Pozsonymegye), július 20. — Több előfizető.

*(Értesítés.) Az első Dunagőzhajózási társaság legnagyobb kézséggel teljesíté a „Pécsi dalárda” azon kérelmét, miszerint a dalár-ünne-pélyen résztvevőknek — a hajón I. hely, a pécs-móháosi vaspályán II. hely — az utazási díj felé-ben elengedessék. Ennek lehető egyszerűítésére a t. cz. résztvevők a rendez díjert utaznak Pécsre, — vissza pedig egy a „Pécsi dalárda” által ki-adott jegy előmutatására szabad jeggyel láttat-nak el. — Midőn az illető daleyteleket erről értesítene van szerencsénk, azon kérelmet intéz-zük hozzájuk, miszerint a résztvevők névsorosa-tát minél előbb beküldeni sziveskedjenek.

A „pecsi dalárda” választmányá.

*(Adakozások) A Vas. Ujs. szerkesztő-ségéhez mult héten beküldetett: Az alföldi szűkölködők számára: Körmden-ről az ottani molnár cseh Szjéfer József czéhmes-ter által 5 ft.

Az eddigi közlésekkel együtt beküldetett a fennebbi czélra 2706 ft. 98 kr., 65 db. cs. kir-arany, 150 frank s egy db. 100 pftos. erd. urb. kötelezvény.)

Nemzeti színház.

Jul. 1-től jul. 31-ig szünidő miatt a színház zárva van.

Budai népszínház.

Jul. 15. „Rendkívüli előadás.” Vigj. 1 felv. Irta Degré. Ezt megelőzte: „Angolosan.” Vigj. 2 felv.

Jul. 16. „Gizella.” Ballet 2 felv. Ezt meg-előzte: „Robin orvos.” Vigj. 1 felv. A balletben Lanner Kati k. a. vendégszerepelt.

*) A V. U. f. 6. 28-ik számában közölt kimutatásban 1701 ft. áll hibásan, e helyett: 2701 ft. — Szerk.

Jul. 17. „A házias élet sava.” Vigj. 1 felv. Görner után ford. Karsa György. Ezt követte: „Nagy dal-egyveleg.” Két szakaszban.

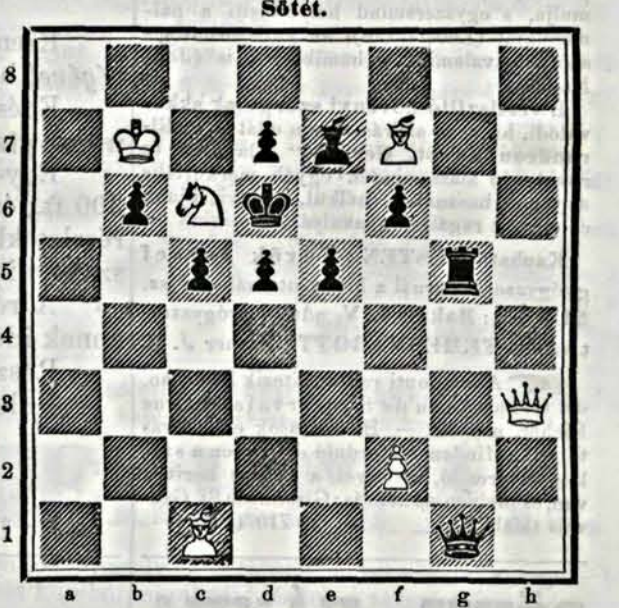
Jul. 18. „Gizella.” Ballet 2 felv. Ezt meg-előzte: „Robin orvos.” Vigj. 1 felv.

Jul. 19. és 20. „A festő álomképe.” Ballet 2 felv. Perottól. Zenéjét írta Pugni. Ezt megelőzte: „A házias élet sava.” Vigj. 1 felv.

Jul. 21. „A jól örvölt kis leány” vigj. 1 felv. Ezt követte: „Nagy dal-egyveleg.”

SAKKJÁTÉK.

239. sz. feladvány. — Zagyva Imrétől (Debreczenben).

Világos indul, s 3-ik lépésre matot mond.

A 234-dik számú feladvány megfejtése. (Tóth Páltól Kun-Szent-Miklóson.)

Világos. Sötét.

1. B b 7 - c 7 F d 8 - c 7 :
2. V g 2 - e 3 + F f 5 - e 6
3. H b 8 - d 7 tetszés szerint.
4. V - vagy H - + mat.

Helyesen fejtették meg. Veszprémben: Püllő József. B. Ujvárosban: Kovács Lajos. — Debreczenben: Zagyva Imre. — Nagy-Várados: Fál Rezső. — Miskolcon: Bizony Ákos. — Pesten: Csekő György. — Vekerke László. — Márki István. — Halason: Nagy Ferencz. — Verbecczen: Nagy-Ijai Ferencz.

Szerkesztői mondanivaló.

7265. Pencz B. E. A csendbiztosok brutális bánásmódjáról szóló tudósítást nem közölhetjük. Kérünk kell őnt, hogy e tárgyban az illető hatóság útján szerezzen a megsértett közérzetünk elégtételét.

7266. Komárom. y. Prédikációkat nem közlünk. Sokat lehet ott elmondani, a mit hirlapban ismételti lehetetlen volna.

7267. H. M. Vasárhely. r. l. Véletlenségből, s a kiadói személyzet félreértési következtében történt a jelen félév kezdetén lapunk néhány példányának több helyéről elmaradása. A hibá észrevételén, azonnal kijavítottuk. Reméljük, ön felszólalása is már utban találta a panasz megszüntetését s most mindenben minden.

7268. Bazár. Egyes eszmék uszálnak a cikkekben, mik figyelmet érdemelnek; de egészen rosszul van írva. Az pedig már igen elmaradt, impraktikus tanács, hogy „ne viseljünk külföldi gyártmányt legalább 10 esztendőig.” Olyan dolgokat meg sem kell pendíteni, a miknek léte-sítése lehetetlen. Más orvossága van az efféle bajnak.

7269. Nagy-Szombat. Sz. M. Örömmel vettük s ol-vastuk az új küldeményt. A rajznak ugyan nem sok hasz-nát fogunk vehetni, de könnyen vigasztalódunk, mert e tárgyú igen jeles más képeink vannak már munkában.

HETI-NAPTÁR.

Hónapi-és hetinap.	Katholikus és Protestáns naptár.		Görög-orosz naptár.		Izraeliták naptára.		N a p		H o l d				
	hossza	kél nyug.	hossza	kél nyug.	hossza	kél nyug.	hossza	kél nyug.	hossza	kél nyug.			
24 Vasár.	B 10 Krisztina	B 9 Jolánta	12 D 6 Gábor	Thamuz	ok v. ó. p. ó. p.	ok v. ó. p. ó. p.	ok v. ó. p. ó. p.	ok v. ó. p. ó. p.	ok v. ó. p. ó. p.	ok v. ó. p. ó. p.			
25 Hétfő	Jakab, Kristóf	Kristóf	13 Aquilles	20	121 44	4 28	7 44	13	27	10	18	11	6
26 Kedd	Anna B. sz.anya	Anna	14 Cairjék	21	122 41	4 29	7 43	27	22	10	14	9	* 20
27 Szerda	Pentele, Gunda	Pantaleo	15 Athinöz	22	123 38	4 30	7 42	40	54	11	26	1	80
28 Csütör.	Inceze pápa	Sámson	16 Marina	23	124 36	4 31	7 40	54	5	*	2	35	
29 Péntek	Mártha, Flóra	Mártha	17 Jaczint	24	125 33	4 33	7 39	66	58	0	6	3	86
30 Szomb.	Abdon, Senen v. Judit	18 Sisoas	25	25	126 30	4 34	7 38	79	38	0	51	4	29
			26 Sab. Sim		127 28	4 35	7 37	92	4	1	43	5	16

Hold változásai. ☾ Utolsó negyed hétfőn 25-én 10 óra 2 perczkor este.

TARTALOM.

Földváry Miklós (arckép). N-n. — Puszták fia. Mészáros Károly. — A költési harezról. Thaly Kálmán. — Batty és oroszánál. — A szedelő völgy (két képpel). U. — A jóslatokról. — Ártalmas növény. Letenye Lajos. — Egyveleg. — Tárház: Szalay László halála. — Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Köztisztvátek, egyletek. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Sakkjáték. — Szerkesztői mondanivaló. — Heti naptár.

Felölös szerkesztő Pákh Albert. (Lak. magyar-utca 1. sz.)

HIRDETÉSEK.

ROB-LAFECTEUR

Francia-, Osztrák-, Oroszország és Bel-giumban egyedül elismert tulajdonságairól kellő felvilágosítást nyújt minden könyv-árúsnál és ügynökknél kapható ily című röpirat: „Brochure über die vegetabilische Heilmethode des Dr. Boyvean-Lafecteur.“

Az országgyűlésből kapták a határozatát csaknem évszázad óta el ismerve — vertisztító növényi szörp, mert könnyen emész-tető, s izlésre nézve igen kellemes. Ezen Rob a borbetegségek, valamint általában a megrongált nyelvek s vér által előidézett bajok gyógyítására, minden országok leg-első orvosi által a legjobban ajánljatik.

A szarvagyökerekből készült hashajtó szörpöt (Syrup Sarsaparilla) stb. messze föl-mulja, s egyszeresimind helyettesíti a hal-májolajat (Leberthran), az anticorbutions szörpöt, valamint a hamiblagot is (Jod-Kalium).

Ez vertisztító növényi szörp csak akkor valódi, ha ezen aláírással van ellátva: „Gir-landeau de St. Gervais.“ Alaposan és rövid idő alatt minden egyéb merkurialis anyagok használata nélkül, gyógyit újabb és elővált ragályos nyavalyákat.

Kapható PESTEN: Török József gyógyszerész úrnál a király-utczában 7. sz. BUDÁN: Bakats L. V. udvari gyógyszer-társában. TEMESVÁROTT: Pecher J. E.

A központi raktár létezik Párisban, dr. Girlandeau de St. Gervais-nél, rue Richer, nro. 12. — Hamisítások ellen óvas tétetik. Minden előforduló esetekben a sza-lag elkéréndő, melyvel a dugasz boritva van, és melyen az aláírás: Girlandeau St. Ger-vais találtatik.

Kapható PESTEN: Török József gyógyszerész úrnál a király-utczában 7. sz. BUDÁN: Bakats L. V. udvari gyógyszer-társában. TEMESVÁROTT: Pecher J. E.

A központi raktár létezik Párisban, dr. Girlandeau de St. Gervais-nél, rue Richer, nro. 12. — Hamisítások ellen óvas tétetik. Minden előforduló esetekben a sza-lag elkéréndő, melyvel a dugasz boritva van, és melyen az aláírás: Girlandeau St. Ger-vais találtatik.

Kapható PESTEN: Török József gyógyszerész úrnál a király-utczában 7. sz. BUDÁN: Bakats L. V. udvari gyógyszer-társában. TEMESVÁROTT: Pecher J. E.

Kapható PESTEN: Török József gyógyszerész úrnál a király-utczában 7. sz. BUDÁN: Bakats L. V. udvari gyógyszer-társában. TEMESVÁROTT: Pecher J. E.

Kapható PESTEN: Török József gyógyszerész úrnál a király-utczában 7. sz. BUDÁN: Bakats L. V. udvari gyógyszer-társában. TEMESVÁROTT: Pecher J. E.

Kapható PESTEN: Török József gyógyszerész úrnál a király-utczában 7. sz. BUDÁN: Bakats L. V. udvari gyógyszer-társában. TEMESVÁROTT: Pecher J. E.

KOLOZSVÁRTI VICTORIA

tűzkármentő társulatnak részvényeire az aláírás Magyarországra nézve Pesten, a kereskedelmi bank helyiségében (Dorottya-utca 2-ik szám), vagy pedig érintett vállalat vezérigazgató UHL W. F. urnál (uri-utca 3-ik sz.) eszközölthetik.

Ezen aláírás f. évi július 15-én kezdődik, s augusztus hó végével bezáratik. Egészben 1000 darab részvény fog kibocsáttatni, ezen mennyiségnek fele azonban már aláíratott.

Egy-egy darab névszerinti 1000 ftól szóló részvényre csak 300 ft., és pedig 30 ft. a részvény aláírásakor, a többi kisebb havi részletekben leszen fizetendő, — az egész 300 ft-nak befizetésére szabott idő a 13 hónapot meghaladja.

A részletfizetések határnapjai — a hó és nap kitételével — annak idejében a lapok utján fognak közzététetni. Részletesb értesítést UHL W. F. urnál nyerhetők. Kolozsvárt, 1864. július 15-én.

Az alapító bizottság részéről: Elnök: Báró Jósika Lajos.

GRIMAULT és TÁRSA gyógyszerészek Párisban, 7. rue de la Feuillade.

Ezen legújabb s kellemes ízű folyadék-gyógyyszer, mely eddig szétbontás nélkül nem vala összevethető, két alkatrész tartalmaz, u. m. a vasat, mint a vér elemét s a chinahéjat, mint az edzőszerek legkínálóbbját. Ezen gyógyszer legnagyobb eredménnyel ott használatik, hol az erők ismétli helyreállításáról, s a vér normális állapot-ban hozzászól van szó. Kellemes ízű fiatal leányok halvány arczsjne, gyomorláj-dalmak, étvágyhiány, megrongált emésztés, vér-vizibetegség, vér-arvaság, a nők rendellenesége, leukorrhoea stb., mindazon bajok, melyek ezen, Franciaországban egészéget fenntartónak elismert orvosok által gyorsan meggyógyítottak, vagy eny-hittettek. — Raktárak: Németország vezetéséből városai minden gyógyszer-társában.

Magyarországra nézve a főraktár létezik Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész úrnál a király-utczában 7-ik sz. a.

POPPI J. G., gyakorlati fogorvos, cs. k. osztr. szab. és első amerikai s angol kir. szabád.

ANATHERIN-SZÁJVIZE Beesen, ezéltó Tuchlauben 557. sz. most: Stadt, Bognergasse 2-ik szám alatt. a takarékpénztár átellenében.

Egy üvege 1 ft. 40 kr., — göngyölés 20 kr. Kapható Pest városa minden gyógyszer-társában, valamint minden illatszer-kereskedésben.

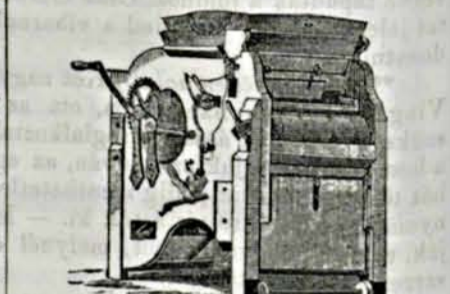
CS. kir. legfelsőbb szab. fogpásta. FOG-ÓLÓM. Az odvas-fogak saját dílmorzására. — Ára 2 ft. 10 kr.

Növényi fogpor. Papirtokban. — Ára 63 krajczár osztr. érték. Minthogy szájjavizom évek hosszu során a fogak s szájrészekre nézve is mint leg-kínálóbb épségben tartó szernak bizonyult, s a mint tolette-tárgy a magas s leg-magab uraságok által egyiránt használtatik, nevezetesen pedig nagyteljesítő orvos, egyéniségek részéről számtalan bizonyítványok által — a szernak jelössége igazoltatik, s Angolországban kir. nagybritanniai az utolsó nagy világgiallításban is kitüntetett, ellen védve lón, s Amerikában is hasonló kitüntetés s rendkívüli kedveltségben részesít-tett, s a birodalom több előkelő hírlapi levelezések által megismerttetett, — annál fogva annak további dícséretét fölösségesnek tartom.

Kaphatók PESTEN: Török J. gyógyszerész úrnál, király-utca 7. sz. — Schuld Ede urnál váci-utczában, — Schulz gyógyszerész úrnál a szent háromság-hoz, — Leykauf testvér urnálnál, — Thalmyer és társa, — Lueff M. és Oszwald urnálnál. — BUDÁN: Bakacs Sándor udvari gyógyszerész — és Ráth gyógyszerész urnálnál.

Parádi savanyuviz. Ezzel közhírre tétetik, hogy Parádon a forrásnál még folytonosan nagyobb mennyiségben is kapható friss töltésű savanyu-viz. 712 (1-3) Kompolt, július 16-án 1864.

Az uradalmi felügyelőség. Eichinger Károly rostagyárnok S Z E G E D E N.

ajánlja gabona-tisztító- és szélrostáló 60 futól 200 ftig, és kéri mindazon tisztelt urakat, kik gyártmányát használni akarják, becses tudakozásikat és megrendeléseiket minként részről érdekből hozzája intézni sziveskedjenek, annyival is inkább, mert ujjon tökéletesített rósti csupán csak nálá kaphatók. Kivánatra a katalogus bérmentesen elküldetik. 713 (1-3)

GROSZMANN, tudor, szem- és fül-orvos, tizennyolcz évi orvosi gyakorlatának tapasztalatai és a legkínálóbb európai tanárok utasításai szerint gyógyít. Rendelési órái a József-téri 11-ik szamu Grossz-házban, minden hétköznapon délelőtt 11 órától 12-ig, és délutáni 2 órától 4-ig. — Szegények számára ingyen minden vasárnap a délelőtti órákban. 689 (3-6)

1864-ik évi szeptember 1-én második sorshuzása a legújabb ceszári királyi osztriai 1864-ik évi állam-kölcsonnek.

E kölcson-sorsjegyek eladásá az összes államokban törvényesen meg van engedve. A kölcson sorsjegyek eladása: 20-szor 250,000, 10-er 220,000, 80-er 200,000, 81-szer 150,000, 20-szor 50,000, 20-szor 25,000, 121-szer 20,000, 90-szer 15,000, 171-szer 10,000, 352-szer 5000, 432-szer 2000, 783-szor 1000, 1350-szer 500, 5540-szer 4000; továbbá kisebb nyere-mények, egy mint: 200, 195, 190, 185, 180, 175, 170, 165, 160, 155, 150, 145, 140 forint.

A kötelezőnyek mindegyikének felté-tenül legalább is 135 forintot kell nyerne. Ezenkint 6 huzás történik, egy mint: szept-ember 1-én, december 1-én, mártius 1-én, aprilis 15-én és június 1-én. — Eredeti sors-jegyek a fennérintett huzásokra a legúj-nyosb árért adtnak el.

Egy sorsjegy ára egy huzásra 3 forint. Hat sorsjegy összesen csak 15 forint. Játéktérvek és sorshuzási lajstromok in-gyért szolgáltatnak ki.

Videki levélbéli megrendelések, a pénz-összeg beküldése mellett, pontosan és gyorsan teljesítetnek. E tárgykörben bérmentes leveleket elfogad. 709 (2-8)

Schrimpf Jean, bankár mainai Frankfurtban. Haszonbérbe adandó Szabadcsillás és Duna-Vesce között fekvő Fehérgyháza pusztán mintegy 800 hold legjobb minőségű szántóföldből álló birtok-rész folyó évi Szent-Mihály-naptól három vagy több évre. — Értekezhetni Nagy Ivan-nál Pesten, mesáros-utca 8-ik szám, 2-ik emelet. 619 (4-6)

Legolcsóbb iktatási számítás! Elterjesztve 20,000 példányban.

Az alulirt könyvkiaadó-hivatal czélul tűzte ki magának, a nála 1865-ik évre megjelenő nagyobb s legelterjedtebb naptárakhoz, egy mint: István bácsi naptára, M. Gazdasszonyok naptára, Lidércz-naptár, Falusi Gazda naptára, Protestáns Képes-naptár, egy általános

TUDÓSÍTÓT, melyben mindennemű kereskedelmi s iparági hirdetéseknek, — csatolni. Az iktatási árak mind az öt naptárban a következők:

Egy negyedréti oldal egy nyolczad része 6 ft. — Egy negyedréti oldal egy negyed része 10 ft. — Egy negyedréti oldal egy fél része 18 ft. — Egy egész negyed oldal 32 ft.

Mindazon t. cz. kereskedő, iparozó s gyártulajdonos stb. urak, kik fentebbi ajánlatunk elfogadására hajlandók, ezennel tisztelettel föl-hívattak, hogy üzemükre vonatkozó hirdetményeiket (mitűn a naptárak már folyó évi augusztus hóban meg fognak jelenni), legfeljebb július végeig, az újság- s hirdetések kiadó-hivatalához (Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatt) küldjék be. — Német hirdetések ingyen fordíttatnak. Kivánatra a katalogus bérmentesen elküldetik. 713 (1-3) Pest, júliusban 1864. Tisztelettel Heckenast Gusztáv könyvkiaadó-hivatala.

A LANCZHIDNAK ATELLENÉBEN Sieburger György PAPIR-SZÖNYEGEK SZINEZETT ABLAK-FUGGONYOK SPANYOL-FALAK, KÁLYHA-ELLEN ZÉKEK nagy és kicsinyben raklára

Már folyó évi augusztus 1-jén történik az új és nagy állam-sorsjáték huzása.

E sorsjáték 400,000 nyeremény-számot tartalmaz, melyek közt következő főnyeremények léteznek, u. m.: 114-szor 300,000 ft., — 114-szer 50,000 ft., — 114-szer 25,000 ft., — 228-szor 10,000 ft., — 1710-szer 5000 ft., — 3420-szor 1000 ft. stb.

Ezen államkölcson mindegyik sorsjegyének okvetlen nyerne kell. Az e sorshuzásra érvényes jegyek árai következők: 1 részlet-jegy ... 1 ft. 50 kr. 7 részlet-jegy ... 10 " " 1 egész sorsjegyé 6 ft. 50 kr. 7 egész sorsjegyé 42 " " Vidéki levélbéli megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek, s a sorshuzási lajstromok közvetlen a huzás után ingyért s bérmentesítve küldetnek meg.

Hensler Károly, bankár m. Frankfurtban. Hibátlan cséplőgép két lőorré, amerikai modor szerint, Tapió-Szelen a Szumrák-féle tanyájus jutányos áron eladó. 687 (1-3)

A székesfehérvári ASATÁSOK eredménye. Irta Henszmann Imre. Nagy negyedréti. (226 lap). — Értekezhetni Balassa fűze 5 ft. (3-3)

SIMONYI FÉNYIRDÁI

váci-utczában 1-ső szám alatt (előbbi helyén) és saját házában al-Dunator 31. sz. a.,

tökéletesen felszerelve, s minden igénynek megfelelő kényelemmel ellátva, utóbbi helyütt egy nagy fölvételi teremmel, két terrassal, hol emélfogva egy időben több rendbeli fölvétel történhetik, a t. cz. közönség szolgálatára megnyitottak. Közudomásra alulirt építeté 1856-ban az első fényírdát Budapesten, mely 1860-ban czélszerűben átalakítva s megnagyobbítva, majd az ez évi január 12-iki tűzvész után újra építve lón. Debreczeni fényírdája alulirtnak (Farkas ur házában) egy év előtt szintén személyes vezetésé alatt alakítottatott át. Az 1855-iki párisi s 1862-iki londoni világtárlatot, ugy legközelebb a bécsi fényképészeti kiállítás is szorgalmasan tanulmányozva, saját házában több évi tapasztalatai hasznáta föl, s rég ápoló kedvencz tervét valósítá meg. E helyiséget tehát, hol minden működést a legeszkélyebb részletekig személyesen vezetend, különösen s jellestul az árak csekélységénél fogva is bátorodik a t. cz. közönség figyelmébe s párt-fogásába ajánlani, keszeskedvén egyszerűsággal pontos s kielégítő szolgálatról.

Árak Pesten, váci-utca 1-ső szám alatt. Első fölvétel: 12 látjegyalaku fénykép 6 ft. — Egy középnyagsú 6 ft. — Egy nagy kép 15 ft.

Árak Pesten, saját házában, al-Dunator 31. szám alatt. Első fölvétel: 12 látjegyalaku fénykép 4 ft. — Egy középnyagsú 4 ft. — Egy nagy kép 12 ft.

Árak Debreczenben Farkas Ferencz ur házában. Első fölvétel: 12 látjegyalaku fénykép 4 ft. — Egy középnyagsú 4 ft. — Egy nagy kép 12 ft.

Másod példányok mind a három helyiségben a következő áron készittetnek: lát-jegyalaku fénykép 4 ft. — Középnyagsú 1 ft. — Nagy kép 3 ft.

Csoportozatok, bár a legnagyobbak is, lehető jutányosan szolgáltattanak. A más képekre a régi árak maradnak meg; a munkában levő fényírdát az új árak szerint fizettetnek. — Pest, július 5-én 1864.

Simonyi Antal. Épen most jelent meg Heckenast Gusztáv könyv-kiaadó-hivatalában s általa minden hazai könyvkereskedésben kapható: ISMERETTÁR.

Nélkülözhetlen segédkönyv, mely a történelem, természet s egyéb tudományok és művészet köréből minél több érdekes tárgyat és egyéniséget betűsorozatos rendben megismertet.

Teljes tíz kötetben. 8-rét. A tíz kötet magában foglal 263 nyom. ívet, vagyis 8100 hasbót (15,278 cikket) A tíz kötet ára fűze 10 forint, mely a munka előfizetési ára volt és még egyideig a vevők számára is fennmarad.

Angol vászonba 5 kötetben keményen kötve 12 ft. Azon t. cz. előfizetők, kik már eddig a munka első kötetét birják, a hiányzó köteteket 1 forintjával vehetik meg.

Megrendeléseket a fennevezett kiadó-hivatalnál eszközölthetni, utóvtel vagy készpénz beküldése mellett. — A könyvek bérmentesen küldetnek az illető megrendelőnek.

E nélkülözhetetlen segédkönyv a történelem, természet s egyéb tudományok és a művészet köréből csaknem minden érdekes tárgyat és egyéniséget betűsorozatos rendben megismertet. Az egész mű a megjelenő tíz kötetben teljesen be van fejezve, s főczélja, hogy azon hasznos ismereteket, melyek a hétköznapok életben jó szolgálatakat ténak; azon ezerek és ezerek közkinéséve tegye, kiknek sem pénzök nincs drágább könyveket megszerezni, sem idejük az egyes tudomány-szakokról terjed-lemesebb munkákat átolvasni. A műben a komolyabb irány könnyen érthető, népies modorral van összekötve, úgy hogy minden olvasni tudó magyar ember a mű minden cikket nehezéssel nélkül megértheti. Főgond van fordítva ez irodalmi műben azon cikkekre, melyek hazánk történetére, földleirasára, irodalmára, hőseink történeli nevezetességek személyeink, írónk, művészeink életrajzaira vonatkoznak. Mindezeknél fogva e mű a közégi könyvtáraknak nélkülözhetlen kiegészítő részévé mutatkozik. Az újság-olvasók szintén nagy hasznát vehetik, a mennyiben igen sok politikai, történeli, földrajzi, népiesi viszonyokra kellő felvilágosítást és tudósítást nyújt. Egy-egy kötetnek ára egy forint; az egész műnek, mely harmadfél száz ívnél többre terjed, tíz forint. Műtűn e mű nemcsak terjedelmére, hanem belső értékére nézve is egy egész könyvtárt pótol, bátran ajánlható a tisztelt olvasó-közönség különös figyelmébe.

Heckenast Gusztáv, kiadó. Pest, 1864. (3-3)

Fuchs Gusztáv és társa BORKERESKEDÉSE

Pesten, Dorottya-utca, a kereskedelmi testület épületében, ajánlja legfinomabb és kellemesizű asztali borait

pintés üvegekben: továbbá: a legnemesb fajta vörös és fehér magyar borait, palackokban; valamint pezsgő-borait Cltquot veuve, Roederer, Mumm, Delbeck és de Berghes-től; Bordeaux- és rajnavidéki, Lunel-, Malaga- s Madlra-borait; kaphatók továbbá fennérintett kereskedésben

a legfinomabb jamaika ó-rhumok.

Marhabetegségek s marhadög ellen,

melyek a meleg nyáridőben, a szarvasmarhák, sertések s a lovak közt a legnagyobb mértékben dühöngnek, a **KORNEUBURGI MARHAPOR** mint óvszer a legkitünőbb sikerrel alkalmazható; valódi minőségben a következő bizományos uraknál kapható s rendelhető meg:

PESTEN: Török J. gyógyszerárban, király-utca 7-ik szám alatt, — Thalmayer és társa, — Halbauer testvérek, — Glatz I. E. 698 (3-7)
BUDÁN: az udvari gyógyszerárban.

Aradon Probst J. F., Tones és Freiburger, — **B-Gyarmaton** Sippler testv., — **Brassóban** Hessheimer J. L. és A., Gyertyánffy A. és fia, — **Brezsnóban** Zornik G., — **B-Csabán** Birner B., — **Cacazan** Bentstth Ferd., — **Csaktornyan** Marosintti örökösök, — **Debreczenben** Csanak és társa, — **Dobosán** Trischer E., — **Esztergomban** Bierbrauer J. C., — **Egerben** Steinhauser A. F., — **Eszéken** Deszathy István, — **Ersekújvárott** Jónlegr Ignác és Kappel J., — **Fehérvárott** Kovács P. és Legmann A., — **Győrött** Jerfi A., — **Ipolyvárosban** Mikulassy T., — **Kassán** Novelli A., — **Komáromban** Ziegler A. és fia, — **Körmöczsön** Ploy C., — **Kézsmarkon** Generich A., — **Léván** Bolemann A., — **Liptó-Szent-Miklóson** Krivoos J., — **Lugoson** Kronetter Ferencz gyógyszer., — **Miskolczon** Spuller J. A., — **Maros-Vasárhelyen** Fogaras Demeter, — **Nagy-Kanizsan** Feszelhofer J., Rosenfeld J., és Zerkovits W. A., — **Nagy-sombathelyen** Smekei W. A., — **Nagyvaradon** Kalovics Karácsony, — **Nyíregyházán** Matháides G. gyógyszer., — **N-Tapolcsánban** Pollák J., — **Pécsen** Herzog B., — **Pozsonyban** Scherz F., Wimmer J. és Hackenberger testvérek, — **Pancsován** Rauschan és fia, — **Rozonyon** Pósz J. J., — **Szepesi-Szent-Györgyön** Kovács és fia, — **Selmeczen** Dinák J. E. és Zelenka F., — **Szigethvaron** Koharits C., — **Simandon** Csiky M., gysz., — **Sopronban** Pachhofer L. és Müller, — **Szegeden** Aigner, — **Szilváczon** Wellenreiter A., — **Tatan** Hannel C., — **Tisolezon** Bukovszky A. L., — **Török-Szent-Miklóson** Hoffmann W., — **Trencsenben:** Weiss L., — **Ujvidéken** Schreiber F., — **Vag-Ujhelyen** Bayerdorff L., — **Veszpremben** Tuszkán Mayer, — **Zimonyban** Joannovics D. és fia uraknál.

GRIMAULT és TÁRSA

gyógyszerészek

növény-matico-injectiója s matico-tokocskái

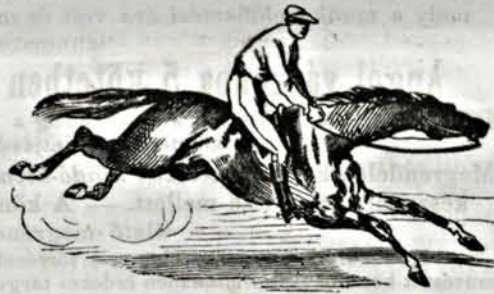
Párisban, 7, rue de la Feuillade.

Ezen legújabb gyógyító szer, mely a gonorrhoeák gyors és sikeres gyógyítására, anélkül, hogy stricturákat, vagy a belső részekben gyulladásokat okozna, a matico-perui faleveleiből van készítve. Dr. Ricord s a párisi orvosok legnagyobb része, mita ezen a gyógyító-szer feltalálását, minden egyéb ilyenmí szeret mellőznek. A belvélés a gyógyító közvetlen kezdetével alkalmaztatik, a tokocskák minden rögzött s elvült esetekben, melyek a copahú s kubébamag s más egyéb érces alapokra készített belvélésre távozni nem akartak, vértnek használatba. — Raktárak: Németország nevezetese városai minden gyógyszerárban.

Magyarországra nézve a főraktár létezik Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél a király-utczában 7-ik sz. a. 656 (5-24)

699 (1-3)

Fontos hirdetmény lótulajdonosok számára!

Hogy egy háziaszzer céljának kellőleg megfelelhessen s megbecsülhetlennek tünjék fel, megkivánatik, hogy az, alkalmazásában a legegyszerűbb, amellyel hathatóságára nézve csatlalhat és olcsó legyen. Mint ilyen s rendelkezésnek tökéletesen megfelelő háziaszzer, **KWIZDA F. J.** korneuburgi gyógyszerész és kir. szab. üdítő-nedvet (Restitutio-Fluid) ajánlunk lovak számára. Ebbeli állítunk igazolásra a következő sorokra támaszkodunk.

Orvómre szolgál, önt tisztelt ur egy újabb eredményről, mely hírneves üdítő-nedve alkalmazása által egy rokkant lovamon elérteit, ezenel tiszteltel értesíteni. Ezen állat, erős lovagias okozta meghülés következében oly veszedelmes gyuladásban szenvedén, hogy mind a négy lábán megbéultt ugyanarra, hogy csak a legnagyobb erőmegfeszítéssel lehetett az istállóból kiviezni. En ezen lovat minden második számmal jól megdörzsöltem, s ezen dörzsölés után a test fájós részeit langy vízben feleresztett folyadékmal megmosatván, annak lábait a csülköktől kezdve ugyanezen folyadékba mártottt vízszonnyalgyal beburkolattam.

Az ezen műtet által beállott csorvályozat sikerült egy adag ön korneuburgi porával eltávolítani, mely nekem a legkiegőitőben sikerült is.

A betegség minden más egyéb szokásban levő költséges gyógyszerek mellőzésével tökéletesen elszaltott. A ló most már szolgálatra képes, s ezen legegyszerűbb eljárás egy istállóbeli szolgál által vitetett véghez.

Midőn önnek, mint ezen üdítő-nedv feltalálójának ezenel hálás köszönetemet nyilvánítanám, szabad legyen az összes lótulajdonosok érdekében azon ohajzást kifejeznem, miszerint mind üdítő-nedvények, mind pedig korneuburgi marhaporának egy istállóban sem volna szabad hiányoznia.

Bécs, február 28-án 1864.

Tisztelettel

Perger A. F., a „Pferdfreund“ szerkesztője.

Valódi minőségben kapható:

PESTEN: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál, királyutca 7. sz. a. Továbbá:

B-Gyarmaton: Omazta T., — **Debreczenben:** Bignio J., — **Eperjesen:** Zaembery J., — **Eszéken:** Deszathy, — **Esztergomban:** Bierbrauer J. C., — **Gyöngyösön:** Koczánovich J., — **Győrött:** Ecker F., — **Isperen:** Flamm L., — **Kassán:** Novelli A., — **Kolozsvárt:** Wolf J., — **Komáromban:** Ziegler A. és fia, — **Lugoson:** Kronetter F., — **Miskolczon:** Spuller J. A., — **N-Becskekeren:** Hadlogger, — **N-Kanizsan:** Feszelhofer és Rosenfeld, — **Nagyvaradon:** Jánky A., — **Pécsen:** Háy E., — **Pápan:** Bermüller J., — **Pozsonyban:** Schertz F. és Hackenberger testv., — **Rimaszombathalban:** Hamalár A., — **Szabadkán:** Sztokovits D., — **Szegszardon:** Hutter A., — **Szolnokon:** Schefftsik, — **Székesfehérvárott:** Kovács P., — **Trencsenben:** Weiss L., — **Tepliczen:** Weiss L., — **Varazsdon:** Halter F., — **Zágrabbau:** Mihács Gr.

Egy palack ára 1 ft. 40 kr.

Két palacknál kevesebb nem rendelhető meg, a pakolást 30 kr. számítatik.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4. szám alatt Pesten, 1864.

Wigand György könyvárusnál Lipcsében jelent meg, s Magyarhonban minden hiteles könyvárusnál kapható:

JÉZUS ÉLETE.

Irta

Benan Ernő.

Kis 8-rét. (399 lap.)

(2-3)

Horitékba füzve ára 1 forint 50 krajczár ausztr. érték.

A dors-máj-olaj használata fölszemes!

GRIMAULT és TÁRSA

gyógyszerészek

jódtartalmu retek-szőrpje

Párisban, 7, rue de la Feuillade.

A párisi kórházak leghírneveseb orvosai bizonyítványa által az e szőrp fölötti vélemények több egyetem által igazolatnak s megpróbáltatott; e szőrp, a dors-májolaj helyett — melyet jóval felülmúl — a legnagyobb eredménnyel használatik. Meggyógyítja a borbetegségeket, skrofulákat, vér-vizibetegséget, sápadtságot s a bőr bégáydtságot, az étvágyhiányt, s erősíti vértisztítás által a szerveket. Egy szóval: e szőrp a leghathatós vértisztító szer. A beleket s gyomrot — mint ez közönségesen a hamuszír s vas-ibágnál történni szokott — soha meg nem rohanja; kis gyermekeknél is, kik mirigy-bántalmakban szenvednek, a legkiválóbb eredménnyel használható. Dr. Cazenave, a „S. Louis“ kórház orvosa Párisban, e szőrpöt különösen borbetegségeknek ajánlja. — Raktárak: Németország nevezetese városai minden gyógyszerárban.

Magyarországra nézve a főraktár létezik Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél a király-utczában 7-ik sz. alatt. 654 (5-24)

Ügynökségi iroda-megnyitás!

városház-utca 1. szám Pesten.

Alulírott tisztelettel értesíti a t. cz. közönséget, miszerint a nagymélt. magyar királyi helytartó-tanácsból egy

országosan engedélyezett

kereskedelmi s iparügynökségi iroda

felállíthatásához szükséges engedélyt elnyerni szerencsés volt.

Ezen intézetnek feladata leend: egyrészt a gazdaszoknak, kereskedőknek és iparosoknak egymás között, másrészt azoknak a közönséggel és viszont keletkező viszonyában közvetítőképen működni. Különösen pedig kiterjed működése:

Közvetítő-eljárásokra:

Adasvevések s haszonbérések körében. Mindennemű ingatlanságokra u. m.: fekvő birtokok, városi és mezői épületek, erdőségek, szőlők, építkezési helyek, gyárak, bányák magán-üzletekre és ipartelepekre.

Mindennemű nyers terményekre. u. m.: gabona, bor, dohány, kender, gubacs, liszt, gyapjú, repce, tüzi-fa és egyéb ily kereskedelmi árucikkekre. — Hitel-intézetektől és magánosoktól pénzkölcsönök eszközésére, — továbbá: pénzübeli előlegezések adására **állami és iparpapírokra**, a lehető legjutányosabb kamat-számítás mellett.

Bizományi üzletekre, és pedig:

Pénzbekajátásokra bank- és váltó-üzletekben. — Élet- és elemi kár biztosítási ügyekben. — Ügynöki eljárásokra, és pedig: uris-családok, uradalmak, nagyobb birtokok, bel- és külföldi kereskedő-házak, részvénytársulatok, hitel-intézetek érdekében, ugy minden iparkiallítás ügyekben. — Hirlapi és egyéb előfizetések, ugy részvények és kamatfizetések eszközésére. — Megrendelések teljesítésére: gyáraknál, egyéb üzleteknél, egyes kereskedő- és iparosoknál. — Csere-üzletek eszközésére. — Házak és egyéb javak kezelésére. — Szállítási üzleteknek megrendelésére. — Polgári, katonai, kórházi és táptintézetekbe való fölvételek készítésére. — Hazi titkárok, mutáni és gazdaszíttek, ügynökök, könyvvivők, kereskedő-szégdek, általában magánhivatalnokok elhelyezésére.

Írásbeli teendőkre, jelesül:

Számadási ügyekre vonatkozó beadványok és kérvények szerkesztésére, azoknak az illető hatóságoknál benyújtására, elintézésük eszközésére és szükséghez képesti szorgalmazására. — Magánzáradások szerkesztésére, megvizsgálására. — Költségvetéseknek elkészítésére. — Levelezések vitelére egyes személyek és testületek ügyeiben (magától értetvén a legszigorubb titoktartás mellett). — Hiteles másolatok és magánforrású iratoknak különböző nyelveken készítésére, illetőleg elkészítésére. — Mindennemű a kereskedelem és ipar alá tartozó ügyekben, hirdetmények, jelentések, felszólások, nemkülönböen ügy czikkeknél szerkesztésére, s bel- vagy külföldi lapokba való felvételük eszközésére.

Végre ügynöki irodám a t. cz. úri családok, intézetek, uradalmak, birtokok, társulatok és kereskedő-házak részére előállít bármennemű, hatáskörökhöz tartozó irodai és bizományi ügyeket, és ezekben az illető meghagyások szerint akár esetenként, akár évi díjazás mellett a legfontosabban eljár. — Kelt Pesten, 1864. évi június hóban.

TETTAU LÁZAR,

közügynök és országosan engedélyezett kereskedelmi és iparügynökségi iroda tulajdonosa.

704 (3-4)

Pest, julius 31-én 1864.

Előfizetési föltételek 1864-dik évre: Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft. Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1863. november 1-től kezdve: Egy, négyezer használtott petit sor ára, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krba; háromszor- vagy többször ígatásnál csak 7 krba számítatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetmények elfogad, Hamburg és Altonában: Hansenstein és Vogler, — M. Frankfurtban: Otto Mollien és Jaeger könyvkereskedés; Bécsben: Opeilik Alajos, — és Pesten: a Kertész-gazdaszati ügynökség is. Józseftr, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 ujkr.

Szalay László.

(1813-1864.)

Szalay László 1813-ban april 18-án született Budán, hol atya helytartósági titkár volt. Már gyermekségében s első ifjúságában némi ellentétes hatások alatt fejlődött. Előbb szülővárosában tanult, de atya attól tartván, hogy fia nemzetiség dolgában nem nagy haladást tesz, Székes-Fehérvárra küldötte, hol két évet töltött, s így a magyar és német műveltség vegyülete volt szellemének első tápláléka. Első ifjúságában is hasonló tüneményt látunk. Horvát István még tizedéiseiben is jótékony magyar irányba épen oly lelkesítőleg hatott reá, mint Kazinczy rekrévése, ki az európai szellemnek gyújtott oltárt. S valóban alig van iróink és államférfaink közt valaki, kiban a specifícus magyar és specifícus európai műveltség oly összhangzón olvadt volna össze, mint Szalayban. Kazinczy és Szemere barátságukra méltatták a még iskoláit alig végzett ifjút, kit a szép cultusú költői kísérletekre buzdított. Nehány költeménye és kritikái czikke jelent meg az akkori lapokban és zsebkönyvekben, majd

egy pár önálló füzetkével lépett föl szintén a szépirodalom terén (Bimbók. 1831. Alphonse levelei 1832; Fridrik és Katt 1833). Azonban nem sokára egészen felhagyott a költészettel, érezte, hogy nem költőnek született, de mind végig az izlés embere maradt, s költői kísérletei nagy befolyással voltak stílusa fejlődésére. E kísérletek avatták őt be a megújított magyar nyelv titkaiba s adtak prózájának fordulatosságot és emelkedettséget. Ide járult klasszikai tanulmánya; sikerrel tanulta el az ó-világ íróitól a nyugalmas méltóságot és erőteljes hangzatosságot. — Philosophiai műveltsége szabatoságot és mélységet kölcsönzött előadásainak; journalistikai pályáján könnyedséghez szoktatta, míg később történelmi tanulmányai folytán a régi magyar nyelv szépségei mintegy önkénytelen szövdöttek be stílusába. — Nem csak egy nemban gazdagította a magyar prózát: a szónoki, értekezős s a történelmi elbeszélő nemban. E mellett leginkább tanulta és értette hazánkban a törvényszerkesztést.

Szalay, végzet tanulmányait, mint majd minden sorsabeli magyar ifjú, juratus lett, majd titkár a helytartó-tanácsnál s végre ügyvéd, de

SZALAY LÁSZLÓ EMLÉKÉRE.

